

REDACTIUNEA.
Administrațiunea și Tipografa.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE se primesc la ADMINISTRATIONE în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
 În Viena: M. Dukas Nachf. Max. Augenfald & Emerich Lesner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk. În Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. În Hamburg: Maroly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seară garmond pe o coloană 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarif și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seară 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 18)

„GAZETA” iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franci.
 Se prenumeră la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața n. nr. 30, etaj I.
 I. Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
 Cu duse în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 96. — Anul LXIII.

Brașov, Duminică 30 Aprilie (13 Mai).

1900.

Congregațiunea din Lugoș.

În congreagațiunea comitatensă din Lugoș ținută Miercuri, s'a adus în discuțiune din partea Românilor cestiunea foarte însemnată a libertății de întrunire și în deosebi ordinațiunile său mai bine ținute guvernului unguresc, prin care se calcă dreptul poporului român de a se întruni și de a se sături asupra afacerilor sale publice politice și naționale, pe calea organizațiunii lui de partid.

La acesta discuțiune a dat privilegiu o propunere făcută din partea d-lui avocat Coriolan Brediceanu, cunoscutul luptător și naționalist român din Caraș-Severin. D-sa — după ce a arătat cum cu nesocotirea celui mai de căpeteniă postulat al constituționalismului s'a sugrumat pe calea ordinațiunilor ministeriale libertatea de întrunire a Românilor, oprindu-se funcționarea partidului național român, sub pedepsă, — a propus, ca guvernul să fiă rugat de congreagațiune a revoca acele ordinațiuni, făcând astfel să se respecte: principiile din legile fundamentale ale constituțiunii, egalitatea cetățenilor și naționalităților, libertatea dreptului de întrunire și, mijlocul, libertatea de exprimare, a principiilor și convingerilor.

Propunătorul a mai arătat, că după ce guvernul de față Szell a făcut mare vâlvă, promițând, că sub el va domni legea, dreptul și dreptatea, se ține îndreptățit de a reclama, ca să retragă ordinațiunile date de ministrii Hieronymi și Perzel, prin care se calcă și drept și dreptate și lege.

Asupra propunerii d-lui Brediceanu s'a încins o viuă desbatere, la care au luat parte mai mulți membri români. Raportul amănunțit despre această desbatere încă nu l'am primit; în ce privește însă hotărârea, ce a luat-o majoritatea din congreagațiune asupra dișei propunerii, ea a fost, cum nu se putea aștepta altfel, con-

trară dorinței Românilor. D-l Brediceanu a bătut toca la urechia surdului. Mamelucii comitatensii sunt stăpâniți tot da duhul șovinist, ce i-a făcut să chiuie de bucurie, când s'au adus cazurile acelea în contra partidului național român.

Cu mare mulțumire vestesc foile unguresci, că „majoritatea precumpănitore” a congreagațiunii a respins propunerea română și a decis să se treacă peste ea la ordinea zilei, „deorece legea despre egala îndreptățire a naționalităților §. 1 nu cunoșce, decât o națiune unitară politică ungară.”

Acésta este cunoscuta tălmăcire sau interpretare a §-lui amintitei legi, ce a dat-o pentru prima-ora guvernul Banffy, că adevărat numai o singură națiune politică pôte fi și că prin urmare Români, Slavii, Germanii nu se mai pot grupa politicesc după naționalitatea lor, — o interpretare, care răstornă cu fundul în sus tot ce se dispune în acea lege dela 1868 în favoarea naționalităților. Urmările ei le-am vădut; ele ne arată volnicia, ticăloșia și despotismul la culme și, pe lângă toate acestea mai fac și de ris totă guvernarea ungurescă.

În cele din urmă scim, că a ajuns lucrul acolo, că au fost oprite nu numai adunările partidului național român, d'er chiar și adunările la care erau conchiemați numai alegătorii români în afaceri curat electorale. Și în privința acésta scim, că capetele infierbentate șovinite erau atât de confuze și încurcate, încât nu mai sciau ce e permis după lege și ce nu; ceea ce era permis într'un comitat era oprit într'altul. Satrapii mari și mici făceau experimente, ca să vadă până unde pot să ducă șicanările și maltratările lor.

Ceea ce a fost permis după lege până acum câți-va ani, astăzi este oprit, cu toate că legile din cestiune nu s'au schimbat. Șovinismul turbat ăcestea, că legea față cu naționalitățile și-o face el însuși după pofta lui și

pretinde acum, ca pofta și volnicia lui să fiă respectată de orî ce guvern.

Așa și guvernul Szell, când se aștepta, ca să facă o declarație de D'vine-ajută, că va apăra naționalitățile în contra esceselor șoviniștilor pățimași și violenți, el a făcut acestora complimente și s'a scusat și ap'erat înaintea lor contra imputărei, că n'ar avé și el aceeași țintă, ca ei.

De aceea totă nădejdea noastră este în poporul nostru, în puterea lui de viață și de rezistență. Va da Dumnezeu să se reculegă și să reîncepe lupta cu nouă vigore, căci numai aici este scăpare.

Tochmai pentru acésta însă ne pare biue, că bravii noștri luptători din Caraș-Severin au adus în discuțiune publică grava cestiune a maltratărilor, ce trebuie să le îndure partidul nostru național român.

Revista politică.

De-odată cu reîntorcerea Majestății Sale monarhului din Berlin la Viena, viața politică a început să devină mai sgomotosă în amândouă statele monarhiei dualiste.

Alaltăieri **dieta ungară** a ținut o ședință, în care s'a votat fără discuțiune proiectul de lege despre *desființarea competențelor de timbru pe anunțuri și călindare* și s'a început desbaterea generală asupra proiectului de lege privitor la contingentul de spirit. S'au mai prezentat câte-va proiecte, cari vor trebui să treacă prin discușiunea camerei.

După desbaterea lor, se va începe **lucrarea delegațiunilor**, cari au fost convocate pe ziua de aji în Budapesta. Desbaterile din delegațiunii promise a fi de un deosebit interes.

Mult mai sgomotosă a fost s'p'temăna acésta în **Austria**. În 8 Mai n. s'a deschis „Reichsrath”-ul în Viena și de-odată cu redeschiderea lui, s'a reluat firul luptelor între Germanii și Cehii, lupte, ce amenință să facă imposibilă lucrarea parlamen-

tară. Deja în prima ședință, ministru-președinte austriac a prezentat camerei un proiect de lege privitor la regularea dreptului de limbă în Boemia și Moravia. Prin legea acésta Boemia ar fi să se împartă în 10 districte, dintre cari 5 curat cehice, 3 curat germane și 2 mixte. Cehii sunt foarte nemulțamiți cu acest proiect, din care cauză s'au și hotărît să zădărnicescă desbaterea lui în cameră și se împiedecă, prin *obstrucțiune*, lucrarea parlamentului. Deja în prima ședință a „Reichsrath”-ului s'au întemplat scene sgomotose între Cehii și Germanii. În fața opoziției înverșunate a Cehilor, guvernul a ajuns erăși în strimțore. Nu scie cum și de unde să apuce lucrurile, ca să restabilească liniștea în parlament și se împace cumva pe cei doi adversari, cari se combat pe tema cestiunii limbilor. D'er va merge foarte greu, câtă vreme contrastele sunt la culme, ér mașinăria parlamentului e amenințată acum cu totală sdruncinare.

În sinul fraților noștri români din **Bucovina** s'a întemplat zilele trecute o schimbare de tactică față cu guvernul țării; s'a făcut adevărat un *pact între majoritatea clubului român dietal și între guvern*. Condițiunile acestui pact, deși s'a încheiat în mod oficial, nu s'au publicat încă în mod oficial. S'au strecurat însă în publicitate vești mai mult sau puțin autentice despre „împăcarea” acésta, care după părerea unora, ar fi să fiă în folosul Românilor din Bucovina. Așa se afirmă, că s'a hotărît crearea unui post de inspector pentru școlile române, ér persóna la acest post va fi propusă de clubul român din dietă; s'a hotărît mai departe să se pună capăt prigonilor contra preoților și învățătorilor români și subvenționarea școlilor românesce din Cernăuți cu câte-va mii de florini la an. În schimb, Români din dietă să nu mai facă opozițiune guvernului.

FOLLETONUL „GAZ. TRANS.”

Amurg...

În suflet îi suride
 Lumina unui dor...
 Stă singură pe prispă
 Și-și uită de fuior.

Privesce lung pe cale
 Și nu scie ce vrea,
 Și-a lene își anină
 În p'or o viorea.

Ingână-apoi un cântec
 Uitat prin alte vremi:
 „Vei mai veni bădiță
 „Pe nume să mă chemi...”

Amurgul d'or' răspunde
 La glasul ei pustiu,
 Și s'orele îi suride
 Din tronu-i auriu.

Din neguri vine n'optea
 Se lasă peste văi...

Și-un nor ușor de lacrimă
 S'ă j'ocă 'n ochii săi...

Sân-Petreanul.

O discuțiune memorabilă la Academia din București.

București, 27 Aprilie v.

Numai acum află din întemplare, despre un vot, o manifestațiune, la Academia Română, care — de ar plăce său — nu politicastrilor noștri de s'ema lui Mitică, — ar fi păcat să se treacă cu vederea, să nu ajungă la cunoștința publicului celui mare. La frații cei robiți din străinătate, cel puțin, vocea unui bătrân, încăruntit și tăbărit în lupte și studii naționale, sigur merită să fiă cunoscută și valoarea ei recunoscută; d'ora că nedreptățile, ce li-se fac zilnic din toate părțile, până și din ale regatului — român, vor găsi nițică alinare, mângâiere, încurajare din trecut, pentru viitor, decât prezentul, prin nemernicia prea multor fii ai lor, nu le pôte da, decât numai amar!

Écă cum mi-s'a povestit întemplarea de cătră un domn dintre cei de față:

A fost în ziua de Marți, 3 Aprilie n., anul curente. Ședința savantului corp foarte bine cercetată. Printre numeroșii membri și episcopul de Caransebeș, și — bătrânul V. Babeș, astăzi cel mai vechi membru al Academiei, tocmai sosit din Budapesta.

La ordinea zilei președintele *Poni* anunță: Continuarea desbaterii asupra cestiunii, că *ore Academia Română are ea să fiă reprezentată* — și d'ea da, în ce mod, prin cine, cu ce program, sau instrucțiune la Congresele învățaților din toate țările civilizate, câți au să se întrunescă la Paris est timp, cu ocaziunea esposițiunii universale? Și s'au manifestat și desfășurat — în lung și lat — cele mai diferite și divergente opinii, și pro și contra. Adevărat: atât pentru o *participare*, așa *dișă oficială*, prin membri aleși din sinul Academiei și provăduți cu instrucțiune, cât și contra unei *participări directe*, ci pentru lăsarea în libertatea făcării, d'a participa întru interesul științei și a *chiamării*; eșind totuși la ivelă dorința, ca *cei ce se vor înfățișa, quasi semi-oficial, să represinte Academia cu adevărată ei chiamare*.

Care va să d'ică: Academia, maturul corp literar și științific, s'a arătat, cum trebuie să fiă, *forțe scrupulosă*; cu atât mai v'ertos, că secretarul gen. d-l *St-văza*, adevăratul disponent al budgetului, mereu avisa la *deficitele*, ce amenință în butul celor deja apr'ope *un-spre deuce milioane*, ce constituiesc averea Academiei!

În decursul acesteia foarte interesante discuțiuni, luând cuvântul vechiul academician V. Babeș, s'a rostit după informațiunea ce am, în esență, cam astfel:

*

De ore-ce mi-se oferă — d'ice d-l V. Babeș — acésta atât de bine venită și potrivită ocaziune, și fiind-că la vârsta mea înaintată este — d'ea nu chiar probabil, d'er posibil, ca să nu mai pot avé fericirea d'a mă mai înfățișa în acésta ilustră încintă, rog să nu mi-se ia în nume de r'eu, relativ la cestiunea din discuțiune, nu voi să d'ic formală propunere, d'er *opiniunea*, cam *forțe cutesată*, însă din fundul inimei mele scosă și pe temeiul convicțiunilor mele aședată, cărei voi să dau espresiune.

Istoria, cum s'a dezvoltat ea, mai v'ertos din seculul al șeptelea înc'oce, ne arată,

In urma acésta diarul „Patria“ și-a sistat aparițiunea, motivându-o cu aceea, că în starea de rezervă calculătoare pe care i-o impune situațiunea, trebuie să evite totul, ca ar pute servi baronului Bourguignon, seu deputaților conservatori drept pretext, că pactul nu s'a putut realiza din pricina unor articole din „Patria“. Minoritatea clubului dietal român, compusă din deputații Dr. I. cav. de Flondor și Dr. G. Popovici, n'a aderat la acésta împăcare; au decis însă să nu facă opoziția majorității, și așa se vorbește acum de abținerea acestor doi deputați. Bărbații, cari reprezintă cu rentul mai radical în siml fraților noștri, cred, că în câte-va luni se va limpezi situațiunea, ér până atunci fóia independentă „Deșteptarea“ își va face datoria de gazetă românescă.

Așa stau lucrurile de-ocamdată în Bucovina. Noi dorim ca speranțele, ce și-au pus o parte din conducătorii Românilor bucovineni în pactul cu guvernul, să nu fie spulberate.

In ședința de Sâmbătă a dietei din Cernăuți, președintele clubului dietal român, deputatul Călinescu, a făcut următoarea declarație în numele clubului parlamentar român:

„Având în vedere asigurarea dată din partea reprezentantului guvernului, că se va ține cont de pretențiunile îndreptățite ale Românilor din Bucovina cu privire la dezvoltarea lor culturală; având în vedere, că cuprinsul raportului comisiei asupra cestiunilor școlare e de fapt prevenitor față de dorințele îndreptățite ale Românilor; am onore a declara în numele clubului român, că ne abținem dela or-ice plângere pe teren național-cultural, în așteptarea sigură, că mulțumirea Românilor pe teren național-cultural va fi în plină înțelegere cu guvernul, nu numai promovată, ci pe deplin efectuată“.

Alegerea de vicariu dela Oradea-mare apelată. Din Oradea-mare ni-se comunică următoarele: „Mai mulți deputați ai Sinodului eparhial arădan, în preponderanță din părțile bihorene, în termen legal au apelat alegerea de vicariu efectuată în Sinodul eparhial din anul acesta la congresul național-bisericesc ca for arbitrar pe baza § 58 al reg. afacerilor interne sinodale. Ast-fel congresul național-bisericesc, care se va întruni la începutul lui Octomvrie, va avé să se pronunțe și asupra acestei cestiuni, care, cum se vede, nu s'a

deslegat, după cum au dorit credincioșii gr. or. din Bihor“.

Nouă arondare de protopopiate.

Sinodul arhiepiscopesc din Sibiu în ședințele sale dela 3—5 Mai s'a ocupat și cu cestiunea unei noue arondări a mai multor tracte protopresbiterale. S'a și hotărât cu privire la protopresbiteratele din Hunedóra, ca tractul Dobrei să rămână și mai departe cum a fost, ér al Geoagiului să se desființeze și să se înființeze noul tract al Hunedórei. Comunele se vor grupa în următorul mod:

I. Orăștie are să primescă dela Geoagiu: Almașele, A.-Brădet, A.-Joseni, A.-Suseni, A.-Mijloceni, A.-Mic, Ardeu, Băcăia, Băcăint, Balșa, Bobalna, Boiu, Bozeș, Bulbuc, Ceru-Băcăinți, Cibul, Cigmău, Feredeu, Folt, Geoagiul-de-jos joseni și suseni, Glod, Homorod-joseni și suseni, Mada, Mermezeu-Văleni, Nădăștia, Porcurea, Techereu, Valea-Epei, Valea-mare, Voia, cu toate filiile lor. De tot 34 comune.

II. Deva primesce dela Geoagiu toate comunele câte nu s'au anexat la Orăștie.

III. La Dobra trec dela Deva Bătrâna, Leznice, Muncelul-mare, Poenița-Tomei cu filiile lor.

IV. Hunedóra capătă dela Deva: Bătiz, Cerbel, Cerișor, Găunosa cu filiile, Josani, Lelese, Mănierău, Nandru-Vale, Pestitul-mare, St.-Craiu, Socet, ér dela Hațeg: Alun, Baia-lui-Craiu, Boz, Gelar, Hasdeu, Hunedóra, Nădăștia-infer. și super., Ruda, Poenița-Voinei, Vălaru, Silvașul-sup., Teliuc, Zlaşd, cu filiile lor

Tractul Iliș și Zarandul rămân neschimbate.

Și în alte tracte s'a hotărât a se face schimbări, anume:

1. Protopresbiteratul Agnizei capătă dela Sibiu Vurpărul.

2. Alba-Iulia capătă dela Sebeș Berghinul cu filia Colibi, Recățau și Vurpăr, ér dela Orăștie Acariul și Sărășelul.

3. Brașovul capătă dela Treiscaune Apața-Ormeniș, Crisbav cu filia Nou.

4. Clușului se dă dela Deșit Bonțida cu filia Sic.

5. Cohalmul primesce dela Sighișora Archița cu filia Beia, Bundorf, Mucundorf și Rodeș, ér dela Cohalm trec la Sighișora Criț cu filiile Cloașterf și Meșindorf.

6. Făgărașului se dă dela Agniza Calborul, Cineșorul și Boholțul, dela Avrig: Arpașul-inferior și sup., Corbi, Drăguș, Feldióra, Oprea-Cârțișóra, Porumbacul-inferior și Porumbacul-superior apusean, Porumbacul-superior răsăritean, Sărata, Scorei, Streza-Cârțișóra, Ucea-inferióra și sup. Viștea-inferióra și sup.

7. Dela Mediaș trec la Târnava: Bahnea cu filia Bernade, Căpâlna cu filiile Abuș, Idrifaia și Mica, Idici, Lepindea, ér la Mediaș trec dela Sibiu: Șaldorf cu filia

Moardeș, Stenea, Veseud. Dela Târnava: Păucea și Blăjel. Dela M.-Oșorheiu filia Zagor dela Șoimușul-român se se anexează la par. Hundorf.

8. Dela M.-Oșorheiu se dau la Târnava: Coroiu, St.-Mărtin, Laslăul-român cu filiile, Șoimușul-român cu filia și Suplacul, ér la M.-Oșorheiu trece dela Târnava Cerghidul-mare.

9. Sibiuului primesce dela Avrig: Avrig, Colun, Glâmboccea, Porcești, Sebeșul-inferior și sup., Săcădate.

10. Dela Târnava trec la Turda Boțez și Petrilaca-română.

Ca centre noue se decretéză pentru Treiscaune Vâlcelele, ér pentru Unguraș Hida.

Neschimbate rămân tractele Abrud, Bistrița, Bran, Cămpeni, Hațeg, Lupșa, Mercurea, Reghin, Seliște, Unguraș.

Răsboiul dintre Buri și Englesi.

Scim, că Buri s'au retras din partea de miază-și a statului Oranje. Ei nisuesc a-se concentra la Kroonstad și la granița Transvaalului, pe care vréu s'o apere în potriiva năvalei Englesilor.

Armatele lordului Roberts înaintéză acum pe întréga liniă, o parte din ele au trecut deja la începutul săptămânei peste riurile Vet și Vaal, ér acum se anunță, că lord Roberts a trecut și riul Zand și se află aproape de munții dela Kroonstad. Se dicea, că Buri vor lua la riul Zand lupta cu Englesii, acum însă pare mai probabil, că Buri se vor retrage și de aici, ba nu vor rezista nici la Kroonstad. Acesta se conchide cel puțin din faptul, că guvernul statului liber Oranje și a strămutat sediul din Kroonstad la Heilbron, oraș situat mai spre răsărit.

Din toate aceste s'ar păré, că răsboiul se apropie de sfârșit și că până pe la mijlocul verii Englesii vor ajunge sub zidurile Pretoriei.

La începutul săptămânei s'a deschis în Pretoria Volksraad ul, adică corporațiunea reprezentativă a republicei Transvaal. Sesiunea Volksraad-ului a fost scurtă și ea s'a și închis alaltăieri. S'ă primit o moțiune, în care se dă esprisie regretelor, că Anglia n'a voit să primescă propunerile de pace, ce i-s'au făcut, și că ministru-președinte engles Salisbury a esplicat greșit evenimentele, ce au precedat izbucnirii răsboiului. Volksraad-ul mulțamesce puterilor pentru simpatiile și sprijinul lor moral și dă împuternicire guvernului să ia măsuri în raport

cu împrejurările grave în cari se găsește țera.

Președintele Krüger a primit dela o femeie din Trausvaal o telegramă întrebându-l, decă n'a sosit timpul, ca să se formeze o trupă de femei pentru apărarea patriei. Femeile sunt gata a prinde arma și a lupta alături cu bărbații lor pentru libertate și neatârnaire.

Din Petersburg se vestesce, că numeroși tineri universitari din Moscova și Petersburg au plecat la Transvaal să lupte acolo în potriiva Englesilor.

SCIRILE DILEI.

— 29 Aprilie v.

Fondul Iancu și tabia reg. din Clușii. Scim, că tribunalul din Alba-Iulia a fost adus sentința, ca fondul Iancu să fiă confiscat. Făcându-se apel, Tabla regescă din Clușii a schimbat sentința tribunalului așa, că pe de-o parte a declarat de viuivat pe T. L. Albini, ér de altă parte a decis să se confisce numai 400 fl. — sumă care s'a colectat și după ordinul de oprire al fostului ministru Percezel — din fondul administrat așd de „Asociațiunea“, fond, care se urcă la aproape 5000 fl. Contra decisiunii Tablei din Clușii, s'a făcut apel la Curia din Budapesta.

Procesiunea religioasă, care era să se facă Dumineca viitoare în Bucuresci spre a se mulțumi lui Dumnezeu pentru buna recoltă din anul acesta, a fost amănată pentru Duminecă 7 Mai v. Acestei procesiuni i se va da o solemnitate deosebită după programa stabilită de d. Chiricescu, directorul cultelor, cu aprobarea I. P. S. S. Metropolitului Primat. În chioscul rondului dela Șosea vor lua parte Metropolitul Primat și Episcopii aflați în Capitală, ministrul instrucției și clerul. Un manifest lipit pe zidurile Capitalei invită lumea să ia parte la procesiune. Stradele pe unde va trece procesiunea vor fi închise. Procesiunea va porni de la Metropolie la ora 9 dimineța și va parcurge stradele Bibescu-Vodă, Rahovei, Victoriei până la șosea, unde Metropolitul va oficia un serviciu divin. În fruntea procesiunii vor merge corurile Metropoliei și al bisericei Domnița Balasa. Tot clerul din Capitală va fi îmbrăcat în odăjdii și va duce iconele bisericilor respective. La procesiune vor mai lua parte toate școlile secundare și primare din Bucuresci.

Daruri pentru biserică. Din comuna Mândra, în comitatul Făgărașului, ni-se scrie: Tinerii Niculae și Ioan Socaciu din comuna noastră, aflători acum în Bucuresci, au dă-

că străinii conviețuitori cu Români, anume Slavii și Maghiarii, cari ne-au ocrotit, mereu atribuindu-și toate virtuțile și meritele publice ale noastre, astfel fiă care împănându-și istoria națională cu ele și mândrindu-se de ele, și — chiar prin mijlocele storse din sângele și sudorile noastre corumpând și falsificând opiniunea publică europenă, ba a lumii culte întregi, — ne-au despoiat de avutul nostru cel mai prețios, de baza și garanția unui viitor mai just și mai frumos, făcându-ne pradă desconsiderațiunei comune.

Astfel, scurt vorbind, Sârbii și Bulgarii, prin istoriile lor își cântă lauda și mărirea ridicării și victoriilor lor din evul mediu, fără d'a aminti măcar de Valahii cei numeroși, cari au muncit și asudat și sângerat cu ei dimpreună; ér Biserica aceloră până și astăzi continuă a împiedeca sistematic dezvoltarea națională a Românilor din Bulgaria, Serbia, Macedonia etc.

Nu altmintrelea domni Maghiarii, stăpânitori de uns-spre-dece seculi ai vechei Dacie și Poloniei, cu mulțime de Români din vechime, creându-și și ei prin ale acestora eminente talente și virtuți o colosală gloriă în istoria lor națională, ér prin

scumpă măestria un loc de deosebită valoare și onore printre poporele Europei, chiar și în istoria universală, astăzi și încă de mai lung timp încóce ei trec de cel mai eroic popor din Orient, până și de scutitorii culturii europene în contra barbariei mongole, tartare și turcesci, pe când date și documente positive și numeróse ne arată, că — nu ei, ci eroii români au fost cei dinții, cari cu pepturile lor victoriose au împiedecat furiile barbare d'a inunda Europa.

Voivodul Munteniei, Mircea cel bătrân, el a fost cel dinții, care la an. 1394, în Oltenia la Rovine, a înfrânt puternica oște a Sultanului Bairdzid, care — după-ce nimicise imperiile Bulgarilor și Sârbilor, secundat și de boerimea acestora, — trecuse Dunărea. ca să nimicescă și Valachia*).

Și pe când Mircea Românul, cu

*) Aici ajuns vorbitorul, dânsul este întrerupt de d. Tocile cu, cu observațiunea, că — încă înainte de Mircea, Turcii fuseseră bătuti de Laios-Vodă al României, pe la 1370. Babeș reflectă că: De pe acel timp n'avem date despre vre-o bătălie mai însemnată. La acésta noi adaugem, cum însuși papa Urban, în literele sale: Datum Romae ad sanctum Petrum. VI idus Aprilis 1370, nu amintesce de vre-o bătălie victorioasă, ci numai de apărarea legii catolice pentru care îl laudă pe voivodul Vladici Ladislau și l îndemná a se împăda de schismă, ca să devină mai glorios. —

mica sa armată română înfrânge pe Baiazid și decimează boerimea vasală a Sârbilor și Bulgarilor, Regele Ungurilor, fanfaronul Sigismund, anunță lumii, că a adunat oște atât de mare și puternică, încât chiar ceriul de s'ar răsturna asupra-i, n'are ce-i face! — la 1396 însă este sfârșit total cu oștea sa cu tot la Nicolopol!

Al doilea Român, care începând dela 1437, în opt crunte bătălii a sfârșit puterea turcescă, a fost Iancu Huniad, la început ca Ban al Severinului și apoi Comite al Timișului, cu nobilii și chinezii și poporul valach din districtele valachice ale Bănatului și Unedórei.

Au urmat apoi la 1476 și 1476 strălucirile victorii ale mar-lui Ștefan al Moldovii etc. etc.

Convingerea mea în acésta privință atât este de profundă și sigură, încât eu n'ăși pregeta a supune documentele mele unui jurii numeros, luat dintre cei mai renumiți istorici și politici ai Europei.

În acest mod s'ar puté corege istoria falsificată prin înșelăciune și corupțiune, și a ni se îmbunătăți sörtea cea ticăloasă, ce ni-s'a croit și se susține cu măestria.

Acésta, după mine ar fi cea mai demnă

procedere, ținută și problema de recomandat d-lor colegi, cari vor cerceta Congresele din Paris, de ar fi să mergă ei fiă oficial, seu particular, ca membrii ai Academiei Române.

Am cetit de curând prin gazete despre un Memoriu al unui d. profesor câtră d-l ministru al instrucțiunei publice, prin care stăruie, ca cel puțin pentru școlile din țară să se introducă în istoria universală și nëmul românesc cu trecutul său. Regret, că d-l ministru, colegul nostru Istrate, nu e present, căci l'ăși ruga prea frumos: să asculte asupra acelu Memoriu mai pre sus de toate opiniunea Academiei, a cărei scrieră este eminentementă chimită a-și esprima opiniunea în cestiune, cu care ocaziune votul său s'ar puté estinde și asupra cestiunei sulate de mine, asupra modului de-a corege, resp. completa istoria universală.

Cam acestea și atâtea bătrânil Babeș. Academia a ascultat cu atențiune; însă n'a dispus nimic pozitiv în aceste privințe. De aceea le recomandăm atențiunei și aprecierii marelui public.

ruit pentru decorarea bisericii noastre gr. or. două perdele la icône în preț de 40 fl., o perdea la ușa dela frunțar în preț de 8 fl., și o pânzătură la iconostas în preț de 6 fl., toate acestea de mătăasă brodate cu fir de aur și foarte frumoase. Pentru aceste daruri maritimose subscrișii în numele comitetului parochial exprimăm adencă mulțămia generoșilor donatori, rugând pe Atotputernicul, ca să le lungescă firul vieții la mulți fericiți ani, ca și pe viitor să mai pōtă face astfel de daruri pentru locașul Domnului, servind acēstă faptă drept esemplu și altora: Ioan Cocan președ. com. parochial, Ilariu Comșa not. com. parochial.

Oșterii germani la expoziția din Paris. Impăratul Germaniei, Wilhelm II, a dat un ordin cātră armată, prin care permite tuturor oșterilor din armata germană a cerceta, după voință, ori-când vor putē marea expoziția franceșă din Paris. Pentru acēstă oșterii nu trebuie să-și ceră permisiune deosebită dela superiorii lor, dēr mergēnd în Paris sunt îndatorați a se presenta la ambasada germană și la guvernamentul militar din Paris vor arăta pe o cartă de vizită rangul, garnisōna unde servesc și locuința în Paris.

Ațentat contra ministrului român de culte. Alătaeri diminueța un institutor din Focșani anume Constantin, s'a prezentat la d-l Popescu, directorul învățămēntului primar, și i-a cerut o carte de audiență pentru d-l ministru al cultelor. Cartea da audiență i-a fost dată și la orele 12 fără un șert Constantin a intrat în cabinetul d-lui ministru. Înăuntru se aflau d-nii: Meisner, inspector general al învățămēntului primar, și Chihăescu, secretarul cabinetului. Constantin fusese dat în judecata consiliului permanent pentru unele neregularități. La prima infățiere Constantin a fost condamnat la depărtare, mutându-l din Focșani la T-Ocna. Acēstă îl făcuse să ceră audiență la d-l dr. Istrati. Când Constantin a fost introdus în cabinetul ministrului, nu dădea nimic de bănuț prin atitudinea sa. Inșă odată ajuns înăuntru, el puse pe biroul d-lui Istrati o carte de vizită, pe care era scris: „D-le ministru, d-ta ești acela, care m'a nenorocit și de-aceea te rog să îngrijesci de fetița mea, care rămâne singură și care în curēnd va fi un cadavru ca și mine”. D-l Istrati fără a ceti cele ce erau scrise pe cartea de vizită, rōgă pe Constantin a-i spune verbal, ce are de comunicat. Atunci Constantin riposteză d-lui ministru cu următoarele cuvinte: „După ce m'ai nenorocit, nu vrei nici măcar să-mi ceteresc biletul? Ei bine...” În acel moment Constantin viri mâna în buzunar pentru a scōte un revolver. D-l Chihăescu observându-i mișcarea se repeși îndată asupra lui Constantin și împreună cu d-l Meisner îl dădură afară din cabinetul mi-

nistrului. Servitorii fură chemați pentru a-l ține până să sosescă autoritățile. Sosind comisarul secției 17, Constantin fu ridicat și dus la acea secție.

Mort la catedră. Se telegrafeză din Făgăraș, că directorul școlii comerciale superioare de stat de-acolo, Vēgh Matyas, care era și profesor de literatura maghiară, a murit de odată, erl diminēțā, tocmai când se urcase pe catedră în școlā, începēnd esamenul de clasă. Era de 45 ani. Mōrtea i-a provenit din apoplexiā.

Expoziția de femei. La Londra s'a deschis de curēnd o expoziția femininā. Soția primarului Londrei a presidat ceremonia deschiderii însoțită de lordul-primar și de înalții funcționari ai orașului în mare ținutā. Nimic mai curios, decât acēstă expoziția, unde nu e întrebuițat nici un bărbat. Femeile superb îmbrăcate, sunt la ghișeurī, la controluri, servesc la baruri, compun orchestre și dau diferite reprezentații în micile teatre și barace din incinta expozițiunei. Tōte naționalitățile sunt reprezentate, până și frumoșele dame din Magador, din Senegal și din Australia. Tipurile naționalităților europene au fost alese pentru frumșeța lor; tōte au fisionomii plăcute și vor cuceri în curēnd întrēga Londrā.

Stipendii pentru meseriași. Dela camera comercială din loc primim următoarea înștiințare: D-l ministru ung. de comerț cu hărtia sa din 3 Maiu Nr. 29045 aduce la cunoștință, că se vor da pe cale de concurs 3 stipendii de câte 400 corōne pentru tineri meseriași harnici, dēr lipsiți de mijloce, cari ar dori a cerceta expoziția dela Paris, și 4 stipendii de câte 300 corōne pentru lucrători industriași. Camera comercială din Brașov provocă pe toți meseriași și lucrătorii industriași de pe teritoriul sēn (anume din comit. Brașov, Tirnava-mare, Sibiu și Făgăraș), cari voeso a reflecta la vre-unul din aceste ajutōre, ca să-și înainteze petițiunile provēdute cu timbru de 1 corōnā la camera comercială din loc până cel mult în 30 Maiu n. În rugare trebuie să arate: numele, locuința, starea materială, ocupațiunea, ce școli are, respective studii mai înalte și ce limbī cunoșce. La rugare este a se aclude și testimoniu de moralitate și paupertate.

Se atrage atențiunea cetitorilor asupra notiței din inseratul cu spațiu gol de pe pag. 8.

Numai două săptămāni mai sunt până la sortirea cāștigurilor loteriei pentru Casa națională, al cărei succes depinde dela zelul și vrednicia națională a Romānilor, pe care au să-și dovedescă și prin sprijinirea acestei mărățe întreprinderi culturale romānesce. Impărțite asupra tuturor Romānilor, se recer jertfe minimale dela câte unul, pentru ca întreprinderea să succedā. **Un los à 50 cr., să cumpere fiă-care**

Romān și-și va implini o datorință națională, dela care nimenea nu se pōte subtrage, fără a greși față cu nisuițele spre cultură și înaintare ale națiunei sale. Losuri se capētă la biroul „Asociațiunei” în Sibiu, la tōte băncile și librăriile romānesce și la trafice și colecturi de prin orașele cu poporația romānescă.

Pentru masa studenților romāni din Brașov au mai intrat următoarele contribuiri:

a) Pe lista nr. 129 (colectant d-l I. Olteanu preot în Poiana-Sărată) cu totul 6 corōne; și anume dela d-nii: Ioan Olteanu 2 cor., Ccst. C. Damian 2 cor., G. Micu 1 cor., Vas. Minișca 1 cor.

b) Pe lista nr. 57 (colectant d-l protopresbiter gr. or. al Ungurașului) cu totul 13 corōne 20 bani; și anume: G. Olariu 1 cor., Iov. Murășan 2 cor., Nic. Murășan 80 b., Ioan Pop 1 cor., Gavrilă Curea (?) 40 b., Pavel Roșca protopresbiter 4 cor.

c) Pe lista nr. 4: Biserica romānă ort. or. a Sf. Treimi de pe Tosile — Brașov: 20 corōne.

d) Preastimatul domn Dr. Hosanu a binevoit a contribui întru amintirea regretatei sale soții 100 corōne pentru masa studenților.

Primescă maritimosei donatori cele mai vii mulțămite pentru frumșeșele daruri. — Direcțiunea școlilor.

Avis.

Imi iau voia a atrage din nou atențiunea stimatilor domni, cari au primit liste de colectă pentru masa studenților din Brașov, ca să binevoescă a-mi reamănoia listele de colectă, ori-care ar fi rezultatul colectei.

Fixez ca termin ultim spre acest scop ziua de 20 Maiu v. a. c., până la care termin rog a mi-se remite listele cu rezultatul colectei cu atāt mai mult, cu cāt în Darea de samā II, ce se va pune atunci sub presă — în cas de întârziare — nu se vor mai putē publica.

Brașov, în 27 Aprilie v. 1900.

Virgil Onițiu,
dir. gimn.

Un maial peștii.

Am primit zilele acestea o invitare la maialul, ce se va arangia în comuna Sântmărtin din cercul Chichișului (com. Solnoc-Dobăca) în ziua de 13 Maiu n. c. Invitarea, ce ni-s'a trimis nouē, e tipărită în limba romānă, ceea-ce lasă a se presupune, că fiă-cărui invitat i s'a trimis invitarea în limba sa maternă. Venitul maialului e destinat în favorul bisericii ev. ref. ungresce și al celei gr. cat. romāne. Arangerii sunt în privința naționalității foarte mestecați: Protector al maialului e d-l Br. Rudnyanszky Josif; I președinte Dionisiu Debreczenyi; II președinte Gr. Temesvary; vice-președ. Georgiu Măthé și Ioan Rusū (preot romān

în Sântmărtin); Balint Lenard secretar; Andreiu Olteanu cassar (preot romān în Șimbor). În comitet se mai află 15 inși, între cari și d-nii Ioan Keresztes preot romān în Sântiōna, Ioan Rusū junior preot romān în Ghiolț și Vasile Kezan, care ērăși pare a fi Romān. Se vede așa-dērā, că petrecerea va avē un colorit maghiaro-armēno-romān.

Până aci tot ar mai merge cum ar merge; ceea-ce inșă ne pare bătător la ochi este programa unei mici producțiunii, ce se va arangia cu acea ocaziune. Producțiunea constă numai din trei puncte, dēr tōte ungresce; anume o declamațiune: „Judās” de Vărădi Antal, declamată de d-ra M. Rusū; apoi „comedia idil. cu cātări într'un act: „Au venit Roșiorii” de Lampert Geza și arang. de Nic. Lenard. În fine monologul „Măstru de joc slovac”, predat de Nic. Lenard.

Mai de neînțeles este faptul, că la reprezentația acēstă curat ungrescā are rol activ și fiica preotului romān din Sântmărtin, d-ra M. Rusū, care va avē să facă pe „Judās”. Pentru-ce tocmai pe „Judās”? Dēcā a ținut să-și dea concursul la o petrecere mixtă, ca acēstă, n'a sciut ore fiica preotului romānesc din Sântmărtin să-și afle o piesă din literatura romānă și s'o declameze în limba sa maternă? Nici țiganii nu se rușineză a-și vorbi limba lor, pentru-ce chiar o fiică de preot romān să facă pe comediantul, declamând piese străine și în limbă streinā, în timp ce limba și literatura romānă se desconsideră cu totul. Așa înțeleg Romānii din acele părți „frățitiatya” cu ortacii lor armeno-maghiari?

Adunare de învățători.

Stim. D-le Redactor! La 3 Maiu n. c. s'a ținut în comuna Tohat conferența de primăvară a învățătorilor din cercul Băsesci, filiala reuniunei învățătorilor romāni sēlageni, — fiind cercetată de vre-o 10 învățători, de-ōre-ce ceilalți, în număr de 6, nici au aflat de bine a participa, nici baremi cel puțin a-și trimite scusa legală, afară de învățătorul din Stremț Const. Berariu. Ca oșpeți am avut pe d-l A. Măndruț preot și Ioan Dulf inv. pens.; notar ad. hoc a fost ales d-l Teodor Ille.

După vorbirea de deschidere a președintelui d-l Ioan Chira inv. în Băsesci și v.-presidentul cercului, și-a cetit apelul nominal, apoi a urmat propunerea practică din Scriptologia și Constituțiunea patriei a învățătorului local Iuliu Bran, cari deși au fost destul de aspru critisate, ambele au fost declarate de bune.

Purtarea scandalōsă și pēcătōsă a unui învățător din acest cerc, care precum am înțeles nu se sfiesce a merge prin cărciume și acolo a-și petrece timpul cu toți bețivii, a îndemnat pe iubitul nostru president a atrage atențiunea acestui individ și a-l admonia în mod amical să se abținā dela

Traiu omenilor străvechi.

Învēțații au botezat și împărțit timpul cât au trăit omenii străvechi, după felul armelor și al uneltelor de cari s'au slujit.

Scim, că omenirea s'a slujit întâia-dată de unelte de piētră. Timpul cât a ținut întrebuițarea uneltelor de piētră s'a numit *vērsta piētrii*.

Inșă cele dintāiu unelte au fost făcute din cremene. În păturile cele mai vechi, alături de oșe omenesci, s'au mai găsit un fel de țepuși de cremene, de lungimea unei șchiōpe une-orī și mai mari, unele în chip de limbă de pisică. Aceste țepuși au fost cioplite cu ajutorul unor ciocane ori piētrōie de cremene. S'au mai găsit rāzătorī (un fel de cuțite) sulite scurte, securi, barde etc. Aceste lucruri se dobāndiau din cremene, tōt prin lovire sēu ciocnire. Ele erau unelte și arme tăietōre, de cari se slujiau străvechi.

Mai târziu, unele din ele au și găuri, ceea-ce însemnēzā, că li-se

puneau și mânere, pentru ușurința întrebuițării.

Unele din uneltele omenilor străvechi sunt făcute pentru săparea și lucrarea osului, a pietrei și a cōrnelor de reni. Cu tōtā puțină lor deșteptăciune, care se dovedesce din marea grosime a hārcilor și din cuprinsul mult mai mic al lor, decât al celor de ađi, omenii străvechi ai acestei vērste sāpau în oșe și în piētră felurite chipuri.

Așa: s'a aflat pe o placă de piētră desemnul unui urs cu pāntecile mare. Nu era alt chip, decât mutra ursului peșterilor, animal ađi dispărut. Pe altă placă era desemnat un cap de mamut, sciți un fel de elefant urias, înalt cât o casă, cu colții lungi și întorși în cerc. Pe un corn de ren era desemnat chiar chipul acestui animal.

Unele din plăci au în partea de sus găuri, de sigur, spre a putē fi atērnate.

Spuseiū, că ei aveau și unelte pentru lucrarea oșelor. Așa este! S'au aflat săgeți făcute din cōrne de

ren; s'au mai aflat sculptate un cap de mamut și o statuă de femeie, fără brațe, costelivă și prelungă.

Tot din corn de ren făceau nisce *bastonase de căpetenii*, pe care erau săpate cai, reni, boi, pesci și alte animale. Ei mai sculptau și nisce flurașe de vēnătōre.

Mai făceau din cōrne de ren nisce cāngi provēdute cu cărlige, care, după cum sunt lucrate, le folosiau la prinderea pescelui. S'au mai găsit și ace cu găuri bine sculptate, făcute de sigur cu ajutorul pietrilor.

Multe din animalele ale căror oșe s'au găsit pe lângă ale omenilor, sēu în aceleași pături cu acestea, s'au stins de mult. Fie că schimbările vremii nu le-au priit, fiă că hrana le va fi lipsit, cine scie! Nu se mai pomenesce ađi nici de mamut, nici de ursul peșterilor, nici de hiena peșterilor, etc. În locul acestor animale s'au arătat altele, mai mult sēu mai puțin rude cu cele de mai înainte.

Despre omenii vērstei de piētră

v'am spus, mi-se pare, că locuiau la început malurile apelor, câmpiile, podișurile; mai târziu se retraseră prin peșteri de tot felul și prin scorburile copacilor.

După cercetările învățătorilor, se crede, că omenii străvechi se asemēnau în multe privințe cu ore-cari popōre sēlbaticē de pe fața pāmēntului.

Așa, în alcătuirea scheletului, se asemēnā întrū cātva cu Pieile-roșii din America, și cu unii Australieni.

În trāiu ei s'ar asemēna cu nisce sēlbaticē Negri din Africa și din Asia. Despre aceștia se scie, că n'au locuințe, nu cunosc întrebuițarea focului și sunt foarte mārghiniți la minte.

După cum inșă sunt sēlbateci, cari cunosc focul, tōt așa dintre omenii străvechi unii se folosiau de foc. S'au găsit într'un loc o mulțime de cărbuni și de cenușă. Acēstă ne face să credem, că ei s'au sciut folosi și de foc, de sigur pentru fierberea sēu frigerea hranei. Vase de

ast-fel de purtare, prin care (atât pe sine cât și pe ceilalți învățători) se compromite și dejosese. Numele acestui învățător de-ocamdată, în speranța că se va corege, îl retac.

A urmat raportul cassarului și bibliotecarului reuniunii, cum și al fondului funebral, apoi încasarea taxelor reuniunii și a fondului funebral cum și a bibliotecii.

Disertațiunii s'au cetit două, mai de interes a fost cea a lui *Teodor Iile*, în care a făcut cunoscut modul înființării bibliotecilor populare și a cercurilor de lectură, prezentând pentru aceste și un proiect de statute, după cari a fost viu aplaudat de adunare.

După finirea adunării toți am fost invitați la masa ospitală a colegului Iuliu Bran, unde am fost bine primiți, și apoi ne-am despărțit cu cugetul de a ne revede la adunarea de toamnă în comuna Arghișat.

T. o. r I. e.

Esamene la sate.

Habic, 6 Maiu n. 1900.

On. D-le Redactor! Am asistat în calitate de notar cercual în curs de 24 ani la farea esamenelor ținute în comunele din cercul, în care am funcționat, sub diferiți învățători și mai tineri și mai bătrâni, și mai buni și mai slăbuți, însă la un examen mai strălucit și întru toate mulțamitor, ca cel ținut în ziua de 1 Maiu în comuna Habic, n'am asistat, V'o mărturisesc sincer.

La acest examen erau de față 96 copii, cari stau gata, ca soldații bravi în prejma unui asalt, toți gata să răspundă, dăr toți acești elevi au pus în uimire pe ascultătorii prin răspunsurile lor; ceea ce a silit pe Reverendissimul Domn protopop gr. cat. al Reghinului Petru Uilăcan, să se declare foarte mulțamit cu rezultatul acestui examen și să se felicite pe d-l *Ioan Oltean*, mulțamindu-i și în anul acesta, ca și în cei trecuți.

Prin toate acestea a dovedit d-l învățător, că n'a cruțat nici ostenelă, nu l'au descurajat nici neajunsurile, ci cu adevărată bărbăție și cu abnegațiune vrednică de totă stima și lauda ș'a dat totă silința ca să răspundă chemării sale apostolice.

La examen au fost de față, între alții, d-l Pompeiu Mateiu notar cercual, Nic. Radu preot și învățător în Telec și Toma Ringea învățător gr. or. în Nadășa.

Din partea mea și în numele tuturor părinților, ai căror copii au avut fericirea de a se lumina dela d-l învățător I. Oltean, nu pot, decât să mă unesc la mulțamirile Rvds. D-n protopop și să urez d-lui învățător, să trăească întru mulți ani fericiți, ca să ne fie spre binele copiilor noștri și a poporului din Habic.

Dea Dumnezeu, ca astfel de învățători să aibă Români în totă țările.

Basilii Mera,
not. cerc. pens.

Correspondența „Gaz. Transilvaniei“.

Ghilad, 30 Aprilie 1900.

† *Ioan Breban*. Cu inima frântă de durere vin a vă împărtași, că mult iubitul nostru Ioan Breban, mare proprietar în Ghilad, a răposat pe neașteptate în 27 Apr. n. c. la 9 ore séra. A căzut jertfă glonțului unui infam atentator, care l'a împușcat pe stradă nu departe de locuința sa. Casul a revoltat la culme pe toți sătenii și o durere nespūsă a cuprins toate inimile, căci fericitul Ioan Breban era un mare binefăcător al comunei noastre, om plin de viață și în etate numai de 51 ani.

Răposatul Ioan Breban era cel mai fruntaș econom inteligent în comuna noastră Ghilad, a fost membru la sinodul protopresbiteral, epitrop prim al s-tei biserici, președintele societății de islaz, virilist comitatens și comunal și pentru totă sărăcimă un mare binefăcător. Prin mórtea lui comuna noastră bisericească și politică a pierdut un fiu credincios, care cu mult zel a lucrat în viață pentru binele și înaintarea ei.

La stăruința M. On. D-n Aurel Drăgan, corpul răposatului s'a balsamat în 28 Aprilie de medicii comitatensși din Timișóra, putându-se astfel conserva până la sosirea fiului său Georgiu Breban, absolvent de drepturi, care se afla în armată în Budapesta. După sosirea sa, rămășițele pămâtesci ale regretatului decedat s'au așezat spre eternă odihnă în cimiteriul gr. or. român din Ghilad în 29 Aprilie n. c. la 3 ore d. a. cu o pompă, cum nu s'a mai pomenit în Ghilad. Ca într'o procesiune jalnică mergeau înainte elevele și elevii școlilor gr. or. rom. între 6 stéguri, după aceea 21 elevi îmbrăcați în ornate de doliu, apoi protopresbiterul tractual Iacon Pinciu din Ciacova sub cerime, însoțit de preoții fungenți: Aurel Drăgan, M. Bocan, D. Iorga din Ghilad, P. Iancu din Obad, P. Chelra din Banloc, St. Tăran din Voiteg, P. Cimponeanu din Cebza, Ioan Tinca din Macedonia, Ioan Popovici din Opațița, Val. Magdu din Ecică. Apoi învățătorii I. Gruescu, Sim. Miloș, N. Cerbu, Grig. Palici, V. Ciuta, Ef. Crasovan și învățătorea Marta Diaconoviciu. În fine urma corul vocal din loc sub dirigiunța coristului I. Gongia, apoi carul funebral cu cosciugul împodobit cu cununii depuse de membrii familiei și amicii răposatului, dintre cari una s'a lăsat pe cosciug, fiind ingropată, ér 4 cununii s'au pus în s-ta biserică spre amintirea răposatului. A urmat apoi un stég mare purtat de patru inși, în sfârșit reprezentanța comunală, comitetul parochial și al societății de islaz, inteligența și o mulțime de popor

din loc și din împrejurime, încât spațioasă noastră biserică n'a putut cuprinde mulțimea publicului, căruia de loc se împărțiră sute de lumini, apoi s'au început cântările funebrale. Cuvântarea jalnică și mișcătore a fost rostită de protopresbiterul pontificant, ér rugăciunea de ingenunchiare pentru deslegarea sufletului răposatului fă rostită de On. D-n Aurel Drăgan paroch.

Pe răposatul îl jălesce nemângăiata-i soție Elisaveta Breban cu fii: George absolvent de drepturi, Iuliana măritată Albu, Tima Albu ginere, Ioan, Octavian și Aurelian Albu nepoți, numeroși amici și întréga comună.

Romulus Biora,
not. com. bis și cantor.

Noul tarif pe zone.

Comisiunea, care a fost însărcinată cu reformarea tarifei pe zone, și-a terminat lucrările sale, așa, că cu 1 Iulie st. n. 1900 noul tarif va pute să între în vigoare.

După acest tarif, în loc de 14 zone, cum au fost până acum, vor fi 20 de zone. Taxele biletelor de călătorie pentru distanțele mijlocii se vor reduce, ér pentru distanțele mari se vor urca.

Ținta acestei reforme este, ca de-o parte să se dea un avânt mai mare comerțului din orașele de provincie, cari în mare parte au avut de-a suferi foarte mult în urma întocmirii de până acum a zonelor, căci comercianților le venia mai bine să se folosească de piața Budapestei, decât de a orașelor mult mai apropiate de ei. Prin asta s'au concentrat în Budapesta mulțime de Jidan și alți speculanți streini, așa că, în loc de-a înainta în maghiarizare, cum este pofta șovinistilor unguri, tocmai din contră Budapesta a început a se jidovi din ți în ți, căci dela introducerea zonelor încóce numărul speculanților jidani din Budapesta e de dece-ori mai mare ca înainte și limba lor de conversație este de obicei cea germană.

Asta este cauza pentru care se face acum noua reformă a zonelor. Guvernul, îngrijat nu cumva să se germanizeze Budapesta, a urcat prețul zónelor pentru distanțele mari, ca așa să nu le mai vină streinilor la socotelă de a-și face daraverile acolo, ér de altă parte, cum am țiș mai sus, a scărit taxele pentru depărtările mijlocii cu 20%, silindu-i prin acesta să-și facă daraverile comerciale pe piețele orașelor din provincie.

*

Voind a face un serviciu cetitorilor noștri, lăsăm să urmeze aici noua tarifă, cu observarea, că numerii scriși cu litere mai gróse însemnă prețurile cele noue, ér cei scriși cu litere obișnuite arată prețurile cele vechi.

Étă tarifa:

Zona	Depărtarea în chilometri	Taxa în tren de persoane			Taxa în coróne tron accelerat		
		I.	II.	III.	I.	II.	III.
1	21—25	1.20	0.80	0.50	1.50	1.—	0.60
		1.20	0.80	0.50	1.50	1.—	0.60
2	26—40	2.40	1.60	1.—	3.—	2.—	1.20
		1.80	1.20	0.80	2.40	1.60	1.—
3	41—55	3.60	2.40	1.50	4.50	3.—	1.80
		2.70	1.80	1.20	3.60	2.40	1.50
4	56—70	4.80	3.20	2.—	6.—	4.—	2.40
		3.60	2.40	1.60	4.80	3.20	2.—
5	71—85	6.—	4.—	2.50	7.50	5.—	3.—
		4.50	3.—	2.—	6.—	4.—	2.50
6	86—100	7.20	4.80	3.—	9.—	6.—	3.60
		5.40	3.60	2.40	7.20	4.80	3.—
7	101—115	8.40	5.60	3.50	10.50	7.—	4.20
		6.30	4.20	2.80	8.40	5.60	3.50
8	116—130	9.60	6.40	4.—	12.—	8.—	4.80
		7.20	4.80	3.20	9.60	6.40	4.—
9	131—145	10.80	7.20	4.50	13.50	9.—	5.40
		8.10	5.40	3.60	10.80	7.20	4.50
10	146—160	12.—	8.—	5.—	15.—	10.—	6.—
		9.—	6.—	4.—	12.—	8.—	5.—
11	161—175	13.20	8.80	5.50	16.50	11.—	6.60
		9.90	6.60	4.40	13.20	8.80	5.50
12	176—200	14.40	9.60	6.—	18.—	12.—	7.20
		11.—	7.50	5.—	14.70	10.—	6.20
13	201—225	16.20	10.80	7.—	21.—	14.—	8.60
		12.10	8.40	5.60	16.20	11.20	6.90
14	226—250	18.—	12.—	8.—	24.—	16.—	10.—
		13.25	9.30	6.20	17.70	12.40	7.60
15	251—275	18.—	12.—	8.—	24.—	16.—	10.—
		14.30	10.20	6.80	10.20	13.60	8.30
16	276—300	18.—	12.—	8.—	24.—	16.—	10.—
		15.40	11.10	7.40	20.70	14.80	9.—
17	301—325	18.—	12.—	8.—	24.—	16.—	10.—
		16.50	12.—	8.—	22.20	16.—	9.70
18	326—350	18.—	12.—	8.—	24.—	16.—	10.—
		17.60	12.90	8.60	23.70	17.20	10.40
19	351—400	18.—	12.—	8.—	24.—	16.—	10.—
		18.70	13.80	9.20	25.50	18.40	11.20
20	401—∞	18.—	12.—	8.—	24.—	16.—	10.—
		20.—	15.—	10.—	27.—	20.—	12.—

Literatură.

Cărți didactice aprobate. — Ministerul de culte și instrucțiune publică reg. ung. prin ordinațiunea dela 13 Aprilie 1900 Nr. presidial 1324 a aprobat cartea: *Elemente din geometria* pentru anii din urmă ai școlii populare, pentru școlile civile, cursuri de repetiție și de adulți etc. de *Ioan Dariu* și *Domestiu Dogariu*. La noi până acum este singura carte pentru școlile de categoria amintită mai sus și în același timp este una dintre cele mai bune lucrări didactice ale d-lor autori sus numiți. Ea se poate procura dela orice librărie din patriă cu prețul de 25 or. séu 50 bani.

— Același minister cu data 26 Martie 1900. Nr. pres. 1070 a aprobat manualul: *Geografia pentru școlile populare*, întocmită pe baza planului ministerial de învățământ, partea primă, pentru clasele III și IV de *Vasile Goldiș*, prof. gimn. — Comunicăm tot-odată, că a eșit acum de sub tipar și partea II-a din *Geografia* d-lui Vasile Goldiș. Ambele părți se pot procura dela Librăria editóre Ciurcu, Brașov, precum și dela toate librăriile din patriă.

*

Din frumoșele *Balade populare* culese de d-l *Avram Corcea*, preot gr. or. român în Ceștelu (Bănat), se pot căpeta exemplare și dela Tipografia „A. Mureșianu“ din

pământ nu s'au aflat. Se crede, că se folosiau de vase de lemn în cari puneau pietri încălđite.

Hrana ómenilor străvechi era carne de animale (de reni, de iepuri, de veveriță, de paseri și de pesci). Le plăcea foarte mult măduva, pe care o scoteau din óse, sfărímându-le.

Nu putem însă tăgădui, că ei nu mâncau și póme pădurețe.

Sciind cu ce se hrăneau în acele vremuri, ne vine lesne să spunem, că indeletnicirile lor erau acestea: vânătoarea și pescuitul.

Uneltele de piétră, de care am vorbit, se făceau din cremene cioplite. Acestei vărste, în care s'a întrebuiințat asemenea unelte, 'i s'a dat numele de *vărsta cremenei cioplite*.

Mai târđiu, ei se folosesc de unelte făcute din piétră lustruită.

Timpul cât ómenii s'au folosit de asemenea unelte și arme, s'a numit *vărsta pietrei lustruite*. Lustruirea pietrelor o dobândiau prin frecarea acestora una de alta. Póte că prin lustruire ei puteau face tăișul uneltelor mai ascuțit. Uitați-vă la copii,

când își ascut condeiele de piétră. Cât de bine le ascut și le netezesc, când le frécă pe o piétră óre-care! Așa trebuie să fi fost și cu lustruirea și ascuțirea uneltelor.

În vârsta pietrei lustruite, ómenii duc o viață mai așezată. Unii își sapă cu uneltele lor de piétră locuințe; dăr cei mai mulți trăesc în colibe, anume făcute pentru adăpost. Pe acea vreme, mulți locuiau prin lacuri, în case clădite pe taraci (pociumbi), de sigur, ca să scape de vrăjmașii lor. Acele case erau legate cu uscatul prin punți. După voiă, își puteau ridica séu așeză la loc acele punți.

S'a socotit, că în satul țiș Vangen din lacul Constanța (Elveția) au fost peste 40,000 de taraci întrebuiințati la clădirea caselor.

Adese-ori casele de prin lacuri luau foc. Mulțumită focului, lucrurile din casă se înegriau și apoi cădeau în apă, unde nu mai puteau putređi. Astfel s'au găsit în fundul apei óle cu mânăcri întărite, unelte de pescuit, bóbe de grâu, de orez etc.

Străvechii din acea vreme se indeletniceau cu vânătoarea, cu pescuitul, cu lucrarea pământului și cu crescerea vitelor.

La vânătoare vénéză animale sălbatică ca: bourul, mistrețul, óia sălbatică, capra neđră și altele.

Dintre pesci pescuiau scumbrii, batogi și alții.

Ca muncitori de pământ, se țișe, că arau cu un plug făcut dintr'un trunchiú de copac, căruia 'i s'a lăsat o ramură ascuțită, cum au și adí unele popóre rămase în urmă. Ei cultivau prin luminișul pădurilor și în locurile potrivite: grâu, orz, mazăre și meiú. Cultivau inul din care făceau ață și sfori pentru pescuit, ca și pânzeturi împletite. Dintre pomi îngrijiau merii, perii, nucii.

Ómenii străvechi din vârsta pietrei lustruite au îmblândit calul, boul, óia, capra și porcul. Caili îi prindeau cu arcanul, cum fac și sălbatecii în țișele noastre.

Cât de mândri și mulțumiți trebuie să fi fost, când au ajuns să aibă

atâtea ajutóre neprețuite, pentru muncă și hrană!

Ei mai îmblândiră și pe câne, păzitorul nelipsit al colibelor și al turmelor.

— Uitasem să vă spun ceea-ce cred și astăđi cei nesciutori, când găsesc unelte de piétră ale ómenilor din acele vremuri. Găciți, ce?

În acea vreme, ómenii descoperiră mijlocul de a-și face vase de pământ, în care își fierbeau máncarea. Ei ajung să aibă pietri mici de móră, din care făceau ríșnițe pentru sdróbirea bóbelor de grâu. S'au aflat și óle cu fundul găurit, și unii au cređut, că le slujiau la scurgerea zerului din brânzeturi.

După sfírșirea vârstei de piétră lustruită, urmézimă o vîrstă nouă. Ómenii întrebnițeză unelte și arme de bronz: étă-i ajunsii în *vărsta bronzului*. Vă ved, că vă cam mirați de acest cuvânt: *bronz*. Bronzul e făcut din unirea aramei cu cositorul.

În multe țeri din Europa s'au aflat o mulțime de unelte de bronz din acele timpuri: securi, brice, ace,

Braşov cu preţul de 80 cr. (cu posta 85 cr.) Conţine următoarele balade: Roman Voinicul; Toma Alimoş; Stoican; Dămean şi Sila; Turcul şi soru-sa; Voichiţa; Ianou Sibiancu şi Ana; Ioneasa cărciumăreasa; Mărza; Iovan bolnavul; Mórtea voinicului; Novăcescii; Gruia lui Novac; Novac şi Dărvij; Novac şi Zina; Turcul şi Novăcescii; Novac vinde pe Gruia; Gruia lui Novac şi Zina; Gruia lui Novac şi şerpele. — Fiă-care dintre aceste balade se estind pe câte 5—6 şi mai multe pagine.

In editura librăriei Ciurcu, Braşov, au apărut: „Cântecul lui Adam când l'a scos afară din rai” şi alte versuri frumoase păstrate din bătrâni şi acum pentru întâia dată date în tipar. Preţul 12 cr. — Altă carte: „Infocata şi nenorocita dragoste a lui Filarot şi Antusei”, povestire în versuri păstrată din bătrâni. Preţul 12 cr. sau 24 bani (cu posta 29 bani).

Cultura viilor şi comerţul de vin.

— Fine. —

Prin reînnoirea viilor s'a dezvoltat un comerţ mare cu viţele de vie americane, aşa, că nu numai sunt de ajuns pentru locuitorii din ţară, ci se poate face şi mare export.

Iniţiativa statului de a planta viţă americană a fost de lipsă, dăr tocmai aşa de necesar este şi aceea, ca statul cu producţiunea sa să nu facă concurenţă întreprinderilor private.

Datoria statului este să apere interesele producătorilor, punându-le la dispoziţia material bun, efitin şi de-ajuns.

Munca reînnoirii viilor nu ţine pas cu mersul producţiunii viţelor; acesta din urmă fiind mai mare, preţul viţelor a scăzut, aşa, că cultura lor stagnază, trebuind să planteze nouă terenuri, sau să le altoască. Şcolile de altoire deja de mult timp sufer pierdere. Altoirea viţelor, în interesul reînnoirii viilor, ar trebui spriginită de stat în mod mai raţional. În ţinuturile, unde altoirea se poate face cu succes, antreprenorilor ar trebui să le pună la dispoziţia oameni de specialitate, terenuri şi localuri, ca astfel ţăranii să se poată îndeletnici şi ei în noua cultură.

Inspectoratele de vierit nu corăspund trebuinţelor publicului cultivator de vii; ele sunt copleşite cu lucru, aşa, că scopul, de a veni cât mai des în atingere cu producţiunii, dându-le instrucţiunile de lipsă, nu şi-l pot ajunge. Sunt de lipsă inspectorii vinierii, cari să meargă mână în mână cu producţiunii, arătându-se binevoitori şi încurajându-i la muncă.

Cu cât cultura viilor înainteză mai mult, cu atât trebuie să fiă mai mare grija de a ajunge mai curând la rodă rentabilă. Trebuie să ne gândim, că ce cantităţi şi

calităţi de vin se caută în ţară, ce s'ar pute exporta şi unde?

Ca să putem începe cu succes un export de vin, trebuie să dispunem anual cel puţin de 5 milioane hectolitri vin, deore-ce consumul minimal în ţară se urcă pe an la peste 4 milioane hectolitri, ba când producţiunea e bună se urcă şi la 5 milioane htl. În timpul de față producţiunea anuală este de 1—1½ milioane htl., ér la o recoltă mijlocie bună se urcă până la 2 milioane. Astfel, ca să putem ajunge la minimumul consumului, ce se face în ţară, trebuie să avem o recoltă de 2-ori mai mare ca ađi. Pentru a ajunge la asta, trebuie să trecă cel puţin 5 ani, dăr cu greu se crede, că în un timp așa de scurt să se ajungă a se pute acoperi lipsa, ci trebuie să se socotă eventual 10 ani.

Ca vinuri nouă, cele mai bune sunt vinurile din locuri nisipoase. Defectul acestui soi de vin este, că conţine prea puţin alcool şi acid, asa, că capătă uşor mirosul rău al buşilor. Acest rău se poate însă delatura prin aceea, că pe fundul buşii se pune un strat de struguri, ér pivniţa se recere să fie corăspunđătoare. Dacă acest rău nu s'ar pute vindeca, atunci vinul produs în locuri nisipoase ar pute fi folosit numai pentru fabrică, ér din consumaţia ar fi cu totul eschis.

Locuri de export însemnate ar fi Austria, Elveţia, în parte şi Germania, Anglia, Olanda şi Belgia. Vinurile Austriei şi Elveţiei sunt prea acre şi de aceea numitele ţări nu cantă vin scump de specialitate, ci vin curat mai dulce.

Vinurile roşii dela noi, cari nu conţin prea mult alcool, încep a face concurenţă vinurilor franceze. Vinurile cu alcool mai mult de 11% nu au trecere în străinătate. În ţară se consumă mai mult vinuri aspre, neutrale albe cu 8—10 procente alcool, decât vinurile roşii.

Un comerţ bun de vin în prima lină este chiămat a asigura productului un preţ bun, şi pentru acesta trebuie să facă tot ce poate, ca să-şi atragă atenţiunea. Multele proese pentru falsificări de vinuri din anul trecut au stricat foarte mult vinurilor ungare, şi urmările se vor simţi încă lung timp. Prin acesta comerţul de vin în Ungaria a fost mult discreditat, atât în ţară, cât şi în străinătate, astfel, că consumul de fapt s'a redus. Concurenţa esternă s'a folosit de aceste stări disolate, aşa, că pe lângă totă vama mare şi transportul scump, vinuri din străinătate mai bune s'au putut lifera mai efitin, ca ale noastre. Comerţul de vin în Franca a luat un mare avânt numai prin aceea, că fiă-care Frances este mândru de cultura viilor şi a negoţului său de vin. Dacă intrăbă cineva pe un Frances, unde se poate căpeta în Franca un vin bun? el răspunde: „În Franca să capătă ori şi unde vin bun”. La noi este tocmai contrarul. Dacă i-se pune cuiva

asemenea întrebare, el răspunde: „nicăiri” şi mai dăce: „să nu cumperi vin dela comercianţii de vin”. Acestă critică aspră are urmări foarte triste.

Negustorul de vin prin ţinerea unei pivniţe raţionale şi serviciu bun, va satisfacă gustului consumenţilor. El trebuie să-şi câştige nouă debuşuri, ér pe cele vechi să le ţină bine; să dea credite, să împrumute butoie, să trimită marfa acasă, ca cumpărătorul să fiă cât mai mulţumit, la din contră concurenţa îl năpădesce.

La noi se simte o mare lipsă de vinuri bune vechi. Slabele recolte din ultimul deceniu au produs puţin vin bun pentru păstrare şi pentru a face negoţ, ér puţinul vin, cât a fost, era prea scump, decât ca neguţătorului să i-se plătescă a-l pune în pivniţă şi astfel cantitatea vinurilor vechi s'a împutinat mult. Darea mare de consum şi regaliele încă îngreunază mult formarea de depouri pentru vinuri vechi.

Cu timpul însă şi viile vor deveni tocmai așa un capital însemnat, ca şi orice alte întreprinderi cu bun câştig.

Fiind-că cultura viilor ne dă pentru viitor cele mai bune speranţe, am ţinut a publica aci pe scurt părţile bune şi cele rele ale cultivei viilor şi comerţului de vin, căci merită, ca cultivătorii să-şi dea cât de mult silinţa de-a nu lăsa din mână acest izvor de câştig.

A'egerile comunale de întregire

s'au terminat ađi la 4 ore. În cerul al treilea electoral (Schei) au fost aleşi membrii ordinari: Octavian Sorescu, Dr. Vasile Saftu, G. Şerban, G. Navrea, Ioan Lengeru, Dr. G. Baiulescu. Suplenţi au fost aleşi: Ioan Prişcu, diacon; Dumitru Lupan, profesor; N. Navrea şi E. Bobancu.

Pentru economii de vite este de nepreţuit folos marele şi valorosul op **Zootechnia** sau cultura generală şi specială a viţelor, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la şcola superioară din Bucureşti (Herăstrău). Deşi am anunţat încă de astătomnă apariţiunea acestui preţios op, el n'a străbătut până acum în părţile de dincoace de Carpaţi. Ađi însă se găsece în deposit la Tipografia „A. Mureşanu” în Braşov şi se poate trimite imediat ori cui îl cere. „Zootechnia” este partea a treia din „Manual de agricultură” al d-lui Maior, care a fost atât de călduros apreţiat din partea întregii presse române şi premiat şi din partea Academiei Române. „Zootechnia” cuprinde 779 pag. format mare 4° cu 225 figuri şi costă 8 corone (cu posta recomandat 8 cor. 50 bani). Recomandăm economilor noştri de vite această bogată scriere, până ađi singură în felul său în literatura română.

Pânzătura de masă şi şervetul.

Intre lucrurile, de cari dănilic avem trebuinţă, se numără şi pânzătura de masă şi şervetul. Aceste două lucruri neapărat trebuincioase, încă trebuie să-şi aibă istoria lor.

Vechii Romani, cari în cele mai multe lucruri au urmat pe Greci, la masă nu se folosiau de şervet şi de pânzătură. Acestea au început a-se folosi numai la începutul erei creştine, sub numele de „mappa”. Cuvântul acesta e de origine punică şi se susţine, că şervetul ar fi fost dus din cetatea Cartagina la Roma. Şervetul nu se folosia numai pentru a-şi şterge mâinile şi gura, ci în el se înveliau şi mâncările. La început numai o simplă pânzătură de în său bumbac se punea pe masă, mai târziu însă a fost împodobită cu diferite cusături în fir de aur şi era de mare preţ.

„Mappa” îşi căpeta o deosebită însemnătate sub împăratul Nero. Când acesta într'o dă a stat mai mult, ca de obicei la masă, publicul neastămpărat cerea să se începă jocurile în circ. Nero porunci să se arunce şerveta lui pe ferăstră, în semn, că împăratul a sfârşit cu masa şi jocurile se pot începe. Aruncarea şervetului pe ferăstră cu timpul s'a prefăcut în obicei la astfel de ocazii şi în urmă chiar şi jocurile în circ au căpătat numele de „mappa”.

Cu ocazia emigraţiunei celei mari a popórelor, între alte lucruri, a fost luată şi „mappa”. Germanii vechi de-asemena nu folosiau şervetul la masă, ba chiar Carol cel Mare mânca la masă fără şervet. Numai sub următorul său, Ludovic piul (812—840) s'au introdus pânzăturile la masă. Obiceiul de-aşi linge degetele la masă, sau a şi-le şterge pe haine, rămase încă în modă, deore-ce pânzăturile pe timpul Carolingilor erau din piele, apoi din pergament şi numai mai târziu din pânză; dăr nici aceste nu erau atât de fine, ca omul să-şi fi putut şterge gura său degetele cu ele. Pânzăturile erau înguste, aşa că acopereau numai jumătate masa.

Cu ocaziunea răsbóielor cruciate, cei din Apus au văđut multe lucruri, pe cari apoi le-au imitat. Din vécul al 12-lea începând la prânzuri mari era obiceiul de-a acoperi totă masa cu un covor, care atârna în jos de jur-impjur şi pe acesta se pune pânzătura. În vécul al 14-lea ajunse pânzătura a avé o însemnătate simbolică. Unui cavaler, care era vinovat de infidelitate său de neactivitate, eroldul în faţa tuturor îi tăia cu cuţitul pânzătura de dinainte. Prin acesta vinovatul era în mod simbolic eschis din societate, cât timp nu-şi repara onórea prin fapte eroice.

Pânzăturile său covórele de masă amintite până aci, erau de colóre roşie şi de origine din Egipt, Persia şi India. În Franca numai sub Henric IV (1589—1610) şi ceva mai târziu în Anglia sub Iacob I (1603—1625) s'a început fabricarea covóre-

brăţării, topóre, ciocane, sulite, săgeţi. S'au aflat până şi tipare pentru facerea lucrurilor de bronz.

Se crede, că meşteşugul facerii lucrurilor de bronz este adus în Europa de cătră o ramură de *Tigani*, cari au venit din părţile despre răsărit, adecă din Asia. Ei aveau obiceiul, ca şi ađi să meargă din loc în loc, având la ei tot ce le trebuia pentru lucrarea acelor lucruri de bronz.

Se descoperi apoi şi ferul. Ţera de care se vorbece, că a cunoscut facerea lucrurilor de fer din vremuri mai vechi, este Egiptul. Se crede că Egiptenii întrebuntau ferul încă acum 6000—7000 de ani. În ţările Europei, obiectele de fer se arată foarte târziu, cel mult cu 1500 de ani înainte de Christos. Éta dăr şi *virsta ferului*.

Odată cu întrebunţarea armelor de bronz şi de fier începe o vreme bine cunoscută în istorie, numită şi *virsta istorică*. Se crede, că popórele din această virstă au venit în părţile noastre din spre răsărit, aducând cu

ele şi arme de metal, cu care de sigur că s'au luptat.

În deosebă aducerea meşteşugului facerii lucrurilor de fer se datoresce unor popóre vechi, cari au venit în atingere cu Egiptenii, de cari pomenii, că îl cunosceau cu mult mai înainte.

De sigur, că popórele găsite în părţile noastre de acelea cari au adus cu ele meşteşugul facerii uneltelor şi armelor de bronz şi de fier, s'au amestecat cu ele.

Cine scie, spune un învăţat, decât chiar ómenii vârstei de pētră cioplită, cari vėnau rinocerii şi urşi albi, n'au lăsat urmaşi, şi decât astăđi nu sunt ómeni, cari au în vinele lor sänge de-al locuitorilor peşterilor?

Cu virsta bronzului şi a fierului începe adevărata istoria a întâmplărilor feluritelor popóre nomade său stabilite, barbare său blănde.

— Unde şi cum îşi îngropau cei străvechi morţii? Ori e cam greu de spus?

Nu, e foarte uşor! La început

de tot, se crede, că nu-şi îngropau morţii, ci ei îşi lăsau morţii pe unde se întâmpla. Cel puţin așa spun unii învăţaţi. Şi ca probă dau pe popóru de astăđi al Eschimoşilor, care îşi lasă rămăşiţele celor răposaţi afară pe zăpadă, că le mănăncă şi câinii. — Nu se poate sci însă sigur, decât toţi ómenii aveau acest obicei grozav de urit a lăsa pe semenii lor morţi prada fiarelor

Ceea-ce se scie mai sigur e pe vremea petrei lustruite. Se găsece atunci o mulţime de monumente, şi în multe ţări din lume, în care ómenii îşi îngropau morţii. Unele erau făcute din petre mari, uriaşe puse în picioare în cerc; altele erau aşedate pe două rânduri; altele din pietre sprijinite pe marginea stâncilor, dăr atât de bine că nu cădeau; altele, dintr'o piētră uriaşă pusă dealungul peste două petrii aşedate în picioare.

Înăuntrul acestor pietre, ei îşi îngropau morţii lor. Acest obicei nu face să credem, că cei străvechi ajunseră să aibă óre-cari credinţe

despre Dumneđeu şi pote chiar despre nemurirea sufletelor.

Un monument de acestea de pētră s'a găsit format din 4000 de bucăţi foarte mari, pe o lungime de 4500 de paşi, în 2 şiruri.

Intr'unele din acestea, morţii erau îngropaţi cu unelte de os, de cremene, cu olării, etc., după cum astăđi sunt îngropaţi cu monede, cu scule etc. În *virsta bronzului*, morţii erau îngropaţi în sicriuri de pētră, acoperite cu pământ, cu pētră, apoi cu capace (coperişe) de lemn; mai pe urmă în scânduri şi în sicrie de lemn.

Şi un alt obicei se mai răspândi, acela de a-şi arde morţii. Cenuşa o acopereau cu hainele lor şi apoi o puneau în cutii său urne şi acestea se îngropau în pământ.

În timpul acestei virste începe şi povestirea despre strămoşii noştri Romani şi Daci.

(„Albina”.)

Grig. Teodosiu.

lor, séu coperitórelor de masă. Pe acel timp însă aprópe pe întreg continentul eşiseră din modă covórele de masă, pe cari se puneau pânzăturile. Numai în Anglia au rămas în modă până cam pe la sfirşitul vécului al 18-lea. Covorul, pe care se puneau pânzătura, avea altă însemnătate, anume ca la masă să nu se facă şgomot cu farfuriile.

Deja din vécul al 13-lea pânzătura îngustă a străbătut prin toate localurile corporaţiunilor de meseriaşi (Tehiuri) şi prin birturile mai bune. La început aceste pânzături erau simple cu nesce vréste roşii. Prin jumétatea vécului al 15-lea au intrat în modă pânzăturile cu flori, cu figuri de animale etc. Tot atunci au început să fiă tot mai late, până când acoperea totă masa şi atórnarea în jos de jur împrejur. Cu acesta desvoltarea pânzăturii s'a terminat.

După-ce pânzătura de masă era atât de mare, încât atórna în jurul mesei, la mâncare se ştergea cu ea. Acésta modă a durat până s'a introdus furculiţa, pe la începutul vécului al 18-lea. Dér şi atunci se simţia lipsa unui mijloc de mâncare, şi acésta împrejurare a dat ansă să introducere şervetului. Şervetul însă este mai vechiu, decât cum s'a pus în folosinţă. El vine înainte deja în vécul al 15 în Italia. Italianii îl numeau „Salvietta“ şi după ei Francesii. Din Franca a trecut în Germania, Dania, Olanda, Şvedia, Polonia, Rusia, Anglia unde se numea „napkin“, în Portugalia „quardanapo“.

Şervetul s'a folosit din jumétatea a doua a vécului al 15-lea până la jumétatea vécului al 16-lea pentru a acoperi mâncările, pânea şi farfuriile până când se puneau óspeţii la masă. El era ast-fel mai mult un lucru de lux. Numai prin secolul al 16-lea şervetul s'a folosit pentru şters mânilor şi gura şi în Franca la curtea regescă s'a obicinuit în semn de onóre a da regelui după mâncare un şervet udat la un capet pentru a-şi strege mânilor şi gura. Mai târziu s'a folosit şervetul pentru ştergerea farfuriilor.

Din vécul al 18-lea încóce pânzăturile şi şervetele au luat tot mai mare avént. Ele se fac din stoffele cele mai fine şi cusute frumos, așa că au devenit nisce lucruri fórte preţioase. În Bruxella şi în Paris se pregătesc nesce şervete, cari costă dela 1000 până la 3000 franci.

MULTE ŞI DE TÓTE.

Procesul rozelor.

În grădina spitalului de alienaţi se plimba un nenorocit tînér, a cărui minte sburase de mult în lumea inchipuită a amorului.

Palid, cu înfăţişarea dulce, cu privirea stinsă sta în faţa unui trandafir, din care culesese trei roze, una mai înflorită ca alta.

După ce se aşedă pe una din băncile de lemn de pe aleele grădinei punend lângă

dénsul cele 3 roze, lua pe cea mai înflorită şi-i dîse:

Tu, frumoasă flóre, eşti acusată, că pe când erai tînără, ai părăsit fără milă pe iubitul tîu, pentru a lua de soţ pe un bértran bogat? Ce ai de dîs pentru a scăpa de sub acéstă acuzare?

După ce aşteptă o clipită, dîce: Déca nu ai nimic de dîs în apărarea ta, eşti condamnată la mórte, şi o aşedă pe cealaltă parte a băncei.

Luă apoi încă una, pe cea mai puţin înflorită, şi-i dîse: Eşti acusată, că ai chinuit şi ţi-ai bătut joc de acela, care cu bucuria ţi-ar fi dat viaţa pentru un suris, pentru o privire dulce din ochii tîi? Ce ai de dîs pentru a te desvinováţi?

După-ce aşteptă cât-va dîse: Tac! Nu te desvinovátesc!... Eşti condamnată, şi o aşedă şi pe acésta lângă cea dintâiu şi luă pe cea de a treia: Tu, care eşti încă tînără şi frumoasă, eşti acusată, că ai ruinat şi aruncat în miseria pe cel mai bun dintre bărbaţi, pe soţul tîu pentru a-ţi îndestula patima de lux şi desfráu?

Ce ai de răspuns la acéstă grea acuzare? Nu dîci nici tu nimic? Te condamn şi pe tine; apoi o aşedă lângă celelalte şi scóse din sín un mic instrument în formă de ghilotină, alcătuit de el din aschii de scândură; puse una câte una rozele sub cuţitaşul de lemn şi-le tăia, lăsându-le să cadă pe nisipul răscolit dela picioarele lui.

Le adună apoi, se uită cu duioşia la ele şi încet cu pas trăgănat, se duse în fundul grădinei, unde săpă cu degetele o mică grópbă, în care aşedă rozele şi le acoperi cu nisip, după aceea ingenunchiă şi plânse totă ziua pe morméntul florilor vinovate.

Copiii veacului viitor.

Renumitul esplorator Frithjof Nausen, al cărui nume a devenit atât de cunoscut din călătoria sa la Polul nordic, a ţiut dîlele aceste la societatea pedagogică din Cristiania (capitala Norvegiei) o prelegere interesantă despre educaţiunea copiilor. El dîse, între altele, următoarele:

„Tinerimea noastră arată o periculóşă lipsă de caracter şi idealism. Acésta este a-se atribui literaturii şi politicei, cari au slăbit simţul pentru ideal. Educaţiunea (crescerea) nu se îngrijesc destul de a forma din copiii bărbaţi „self made“. Nu este de-ajuns a înainta numai viaţa sufletească. Tăria, ce o posed eu, am a-o mulţami crescerei severe. Eu nu presupun aici crescerea trupescă, ci o crescere serióşă. Învătătorii trebuie să premérge cu esemplu bun. Copiii trebuie să înveţe a sci cóse nasturî pe haine şi aşî cărpi înşi-şi încălţăminte. Astfel devin bărbaţi! Mai demult trebuia noi să ne facem tot de ce aveam lipsă. Acésta face caracterul şi personalitatea! Tinerimea trebuie să înveţe a-se lipsi de plăceri. Ea nu trebuie să se mulţumescă, ca

acum, a fi numai lirică, visátóre şi sentimentală. Aci pot ajuta deprinderile corporale. Nu crescerea modernă, jocul de sport, şlergările ajută, tóte acestea sunt stricacióse corpului şi spiritului; din contră deprinderi corporale raţionale au bună înfloinţă asupra vieţii; fac ómeni sănătoşi şi independenţi — acésta este ceea ce ne trebuie nonă!“

POSTA REDACŢIUNELI.

D-lui K. L. în Buziaş. Poveştile trebuie să fie scrise tocmai așa, cum se vorbesc în popor. Cele fabricate din nou nu se pot publica, căci nu au nici un preţ

Prognoza timpului.

(După cãlindarul cãpit. Spãriosu.)
Sãptãmãna din 13—19 Maiu: ploios va fi în 16, 17 şi 18.
Sãptãmãna din 20—26 Maiu: ploios va fi în 23 şi 24.

Cãlendarul sãptãmãnei.

MAI. are 31 zile. FLORAR.		
Dîlele	Cãlend. Iul. v.	Cãlend. Greg.
Dum.	30 S. apost. Iacob	13 Servatius
Lunã	1 S. m. Ieremia	14 Bonifacius
Martì	2 Atanas. cel mare	15 Sofia
Merc.	3 S. m. Timotei	16 M. Ioan Nep.
Joi.	4 S. m. Pelagia	17 Pascalie
Viner.	5 S. m. Irina	18 Venanţiu
Sãm.	6 S. şi dreptul Iov	19 Cõlestin

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 11 Mai 1900.

Mãsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor. fl.
1 H. L.	Grãul cel mai frumos	12 40
"	Grãu mijlociu	11 80
"	Grãu mai slab	11 40
"	Grãu amestecat	9 40
"	Secarã frumoşã	7 20
"	Secarã mijlociã	6 80
"	Orz frumos	7 —
"	Orz mijlociu	6 60
"	Ovës frumos	4 80
"	Ovës mijlociu	2 20
"	Cucuruz	9 —
"	Mãlaiu	8 20
"	Mazãre	14 20
"	Linte	20 —
"	Fasole	16 20
"	Sãmênţã de in	12 —
"	Sãmênţã de cânepã	9 20
"	Cartofi	2 90
"	Mãzãriche	— —
1 kilã	Carne de vitã	88 —
"	Carne de porc	96 —
"	Carne de berbec	— —
100 kil.	Sëu de vitã prospët	50 —
"	Sëu de vitã topit	72 —

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Maiu 1900.
Renta ung. de aur 4% 116.95
Renta de coróne ung. 4% 92.35

Impr. cãil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.50
Impr. cãil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.50
Oblig. cãil. fer. ung. de ost I. emis.	117.25
Bonuri rurale ungare 4%	92.50
Bonuri rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	162.50
Losuri pentru reg. Tisei şi Seghedin .	138.50
Renta de argint austr.	96.65
Renta de hãrtie austr.	242.75
Renta de aur austr.	116.85
Losuri din 1860.	135.—
Acţii de-ale Bãncei austro-ungarã . .	17.80
Acţii de-ale Bãncei ung. de credit.	717.—
Acţii de-ale Bãncei austr. de credit.	724.50
Napoleoniori	19.26
Mãrci imperiale	118.30
London vista	242.75
Paris vista	96.40
Rente de coróne austr. 4%	97.10
Note italiene	90.70

Cursul pieţei Braşov.

Din 12 Maiu 1900.

Banecota rom. Cump.	19.04	Vënd.	19.08
Argent român. Cump.	18.80	Vënd.	18.84
Napoleoniori. Cump.	19.20	Vënd.	19.28
Galbeni Cump.	11.20	Vënd.	11.30
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vënd.	—
Mãrci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	10.73	Vënd.	—
Scriş. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

Bursa de mãrfuri din Budapesta.

din 9 Maiu 1900

Sãmînţe	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogram
Grãu Bãnãţenesc	80	dela 8.20 până la 8.05
Grãu dela Tisa	80	7.5 8.05
Grãu de Pesta	80	7.90 8.05
Grãu de Alba regalã	80	7.85 8.—
Grãu de Bácska	80	— —
Grãu unguresc de nord	80	— —
Grãu românesc	80	— —

Sãmînţe vechi ori nouë	Social	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogram
Sëcara	nutreţ.	60—72	dela 6.50 până la 6.90
Orz	de rachiu	60—62	6.40 6.50
Orz	de bere	62—64	5.90 6.10
Orz	de bere	64—66	5.60 5.80
Ovës		55—60	5.— 5.30
Cucuruz	bãnãţen	75	— 0.00
Cucuruz	alt soi	73	— 0.00
Cucuruz			
Hiriscã			5.— 5.80

Produce div.	Social	Cursul
Sãm. de trifoi	Luţernã ungur.	dela — până —
"	" transilvanã	— —
"	" bãnãţenã	— —
"	" roşia	— —
Ulei de rapiţã	rafinat duplu	— —
Ulei de in		— —
Unsore de porc	dela Pesta	57.50 58.—
"	dela tãrã	— —
Sëu de vacã	svântatã	45.— 49.—
Prune	afumatã	0 — —
Lictãr	din Bosnia în b.	17.75 18.—
"	din Serbia în s.	16.25 16.50
Nucã	slavon nou	18.50 19.—
Gogoşã	sërbesc	16.50 17.—
"	din Ungaria	— —
Miere	ungurescã	— —
"	sërbescã	— —
Cãrã	brut	— —
Spirt	Drojdiiţe de s.	— —

Proprietar: Dr. Aurel Muresianu.
Redactor responsabil: Gheorghe Muresianu.

Doine şi strigãturi populare.

Tot am dîs mē duc, mē duc,
Dér când'oiţi prinde-a mē duce,
Nici cãlare nu mi-ajunge,
Nici cãlare, nici pe jos,
Nici pe murgul cel frumos.

Când imi vine dor de ducã
Mē duc pe deal ca pe luncã;
Când imi vine dor de mers
Mē duc pe deal ca pe şes.

Lung e drumul Cluşiiului,
Da-i mai lung al dorului,
C'al Cluşiiului se sfirşesc
Al dorului mereu cresce,
Şi-al Cluşiiului se mai gatã;
Al dorului nici-odată.

Jale-mi-i, mãicuţo, jale
De vorbile dumitale,
Care mi-le-ai cuvântat
Şi eu nu te-am ascultat;
Acum de mi-ai cuvânta,
Eu, maicã, te-aşî asculta.

Streinã-s Dómne, streinã,

Ca şi-o flóre din grãdinã,
Da nici aia nu-i streinã;
Cã-i pãmânt la rãdëcinã;
Streinã-s ca pasërea
N'am milã niciãirea;
De streinãtate mare
Lumea imi este cu jale;
De streinãtate multã,
Şi lumea mi-a cãd't uritã.

Spune-mi, mãndro, şi-mi gãcesce
Codru de ce 'ngãlbinesce
Voinic de ce 'mbëtrãnesc?
— Codrul de zãpadã grea
Voinic de inimã rea,
Codru de zãpadã multã
Voinic de inimã ruptã.

Sëraca inima mea,
Mult e bunã, mult e rea;
Şi nu mi-o sci nimenea,
Cã de m'ar sci cineva
Ar sta 'n loc şi s'ar mira,
Cum pãmântul pot cãlca
De-atãta inimã rea.

De s'ar vinde uritu
Eu l'aşî vinde cu funtu

Şi-aşî scóte şatra la pórtã
Şi-aşî vinde la lumea tótã,
Şi-aşî scóte şatra 'n portiţã
Şi-aşî vinde l'al meu bãdiţã.

Nu mi-i ciudã şi bãnat
Cã bãdiţã m'a lãsat,
Nu m'a lãsat de uritã
Da m'a lãsat de piritã,
Cã m'au pirit fetele
Rele ca cãtelele;
De ţi-s dragã, badeo, dragã,
Èr decã nu lumea-i largã
Ia-ţi murguţul şi-l alërgã,
Şi-l alërgã sã-ţi alëgã
Una cu cosiţa nãgrã;
Eu 's cu pãr gãlbior
Şi nu sci de-atãta dor.

Spusu-ţi-am, mãicuţã, bine
Sã-ţi pui mër dulce 'n grãdinã,
Sã mē dai sã-ţi fu vecinã;
Tu ai pus mër pãdureţ
Pe mine sã mē depãrţi,
Cã ţi-a fost mãicuţã fricã
Cã de me-i da în vecinã,
Voit veni la împrumut
Şi nu ţi-l'oiţi da mai mult;

Eu, maicã, ţi-l'aşî fi dat
Tot în sat de-aşî fi lucrat,
Dér, maicã, m'ai depãrtat
Sã viu cu desãgii 'n spate
Cu desãgii 'nbãeraţi
Şi cu ochii lãcrãmaţi.

Sci tu, mãndrã, ce diceai
Când cu mine te iubeai,
Cã nu este om pe lume
Pe noi sã ne despreune;
Ètã omul s'a aflat
Pe noi ne-a despreunat,
Ètã omul s'a gãsit
Şi pe noi ne-a despãrţit.

De aici 'pãnã la tãu*)
Ard douë lumini de sëu;
Dîna plouã, nóptea ninge
Nime nu le póte stînge,
Fãr' inima mea când plãnge,
Plãnge cu lacrãmi de sãnge,
Şi ca douë lãcrãmele
Aşa se stînge cu ele.

Draos, 1900. N. Icsif.

*) Tãu = lac.

Târgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 8 Mai n. de 42,262 capete, la 9 Mai n. au intrat 685 capete și au eșit 95 capete, rămânând la 10 Mai n. un număr de 42,851 capete.

Se notă marfa **ungurască**: veche rea dela 101—103 fil. marfa ungerescă tînără grea dela 106—108 fil. de mijloc dela 105—106 fil. ușorâ dela 104—105 fil. — **Sârbescă**: grea 104—106 fil., de mijloc 103—105 fil. ușorâ: 102—105 fil. kilogram.

Cursul losurilor private

din 9 Maiu 1900.

	cump.	vinde
Basilica	13.—	14.—
Credin	400.—	402.—
Clary 40 fl. m.	131.75	132.75
Navig. pe Dunăre.	64.50	66.50
Insbruck	71.40	72.40
Krakau	49.—	50.—
Laibach	134.—	136.—
Buda	132.50	133.50
Pa'ffy	42.25	43.25
Crucea roșie austriacă	20.75	21.75
" " ung.	—	—
" " ital.	—	—
Rudolf	63.50	65.50
Salm	175.25	177.25
Salzburg	59.50	60.50
St. Genois	183.—	185.—
Stanislaw	130.—	—
Trientine 4 1/2% 100 m. c.	178.—	—
" 4% 50	80.—	—
Waldstein	178.—	—
" de 10 franci	—	—841
Banca h. ung. 4%	—	—

Se cantă o bună menageră.

O femeie bine crescută, (pote fi și văduvă), care se fiă în stare a îngriji și conduce o casă, pote intra imediat ca **menageră** (económă) la o distinsă familie română fără copii (numai stăpâni casei) dintr'un orașel din Transilvania.

Se recere a dovedi prin atestat purtare onestă și ocupațiunea de până acum.

Pentru informațiuni a-se adresa la administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

(1—2).

Anunț de vîndare.

Conform hotărîrii comitetului și sinodului parochial gr. or. din Brașov (Cetate), aprobată de Ven. Consistor archidieceșan, Epitropia parochială subsemnată face cunoscut, că **se vor vinde prin licitațiune cu oferte** terenurile mai jos arătate, situate în imediata apropiere a promenadei de sus din Brașov. Aceste parcele sunt foarte potrivite pentru clădiri de vile, anume:

1) Parcela de sub Nr. casei 4 din Gróver, avînd o suprafață totală de 801 metri pătrați, cu o casă de

piatră cu 5 camere și cu grădină. Prețul vîndării va fi de a 5000 fl. seu de ce mii coróne.

2) Parcela cu Nr. casei 3 avînd o suprafață de 855 metri pătrați cu casă de lemn cu 3 camere și cu grădină. Prețul vîndării dela 2500 fl. seu cînci mii coróne în sus.

3) Parcela Nr. 3 din Bârdigas, avînd o suprafață totală de 628 metri pătrați cu o casă de lemn și cu grădină. Prețul vîndării dela 1500 fl. seu trei mii coróne în sus.

4) Parcela Nr. 4 în Bârdigase avînd o suprafață totală de 526 metri pătrați cu grădină. Prețul vîndării dela 1300 fl. seu două mii șese sute coróne la sus.

Ofertele sigilate provădute cu vadiu de 5% din prețul ofertat, se vor adresa comitetului parochial român gr. or. dela Sf. Adormire din Brașov-cetate până sera în 8 (21) Mai a. c., la cancelaria parochială, casa Nr. 5 din Târgul gróului. Planul de situațiune al parcelelor, locul și ori-ce informațiune se pote arăta și se pot obține dela Dl Epitrop T. Spuderca, strada orfanilor Nr. 2 (14).

935,5—6. Epitropia parochială

Nr. 3821—1900.

not.

Publicațiune.

Spre scopul asigurării lucrărilor de edificat recerute la hotelul comunal din Zernesci, se va ține pe basa decisului Representanței Comunale din Zernesci în 19 Maiu 1900 înainte de prânz la 11 ore în cancelaria primăriei comunale o **pertractare scripturistica de oferte și verbală.**

Lucrările de predat sunt:

1. Lucrările de beton cor. 2255.82 fl.
2. Lucrările de tîmplari . . . . . 4631.12 "
3. Lucrările de vîpsitori . . . . . 854.44 "
4. Figuri teracotice " 500.— "
5. Lucrările de zugravii . . . . . 1067.08 "

Lucrările se dau numai singuraticilor antreprenori în grupe separate.

Ofertele scripturistice provădute cu timbru de 50 cr. și cu vadiu de 5% din suma de spese preliminată pentru respectiva grupă de lucrări, se pot ascerne la primăria Comunală până la 19 Maiu st. n. la 11 ore a. m.

Condițiunile referitoare la licitare precum și prețurile lucrărilor preliminate se pot vedé în orele oficióse în cancelaria primăriei comunale.

Zernesci, în 2 Maiu st. n. 1900.

Primăria comunală:

Voda, B. Meșianu,
notar. primar.
(2—2).

Nr. 1260 - 1900.

PUBLICAȚIUNE.

Un teren de zidire situat în Blumena, Strada Fântanei, dinsus de restaurația la „Grópa lacrimilor“, (Thranengrube) în apropierea de halta Tramvaiului, în estindere de circa 2750 □ metri **se vinde** pe cale de licitație orală și scripturistica.

Condițiunile de licitație se pot vedé la oficiul orfanal orașenesc, strada Porții nr. 63, partere în drépta, în orele de oficiu.

Licitația se va ține tot acolo, **Marți în 15 Maiu 1900 la 9 ore a. m.**

Brașov, 6 Aprilie 1900.

Din ședința oficiului orfanal orașenesc.

Hiemesch,

(919,1—1).

primar.

De inchiriat.

Se află în casa, ce se clădește de nou cu 2 etage sub Nr. 21 în strada vămii:

1) Două (2) locuințe elegante cu câte 2 salóne spre stradă, 1 salon de sticlă, 1 dormitor, 1 refector, 1 odăe spre curte, cuhnă, cămară, odăe pentru servitoare, closet separat, vestibil, balcon spre curte, gallerie, baie, cuhnă de spălat comună, pivniță, pod și loc de lemne.

2) Două locuințe cu aspect frumos spre livada poștii: cu câte 3 odăi, baie, cuhnă, cămară; trepte separate, closet, cuhnă de spălat comună, pod, pivniță și loc de lemne.

3) În parter: 2 prăvălii cu conțoir și vitrine, și un meșazin, precum și o odăe singură.

Se pot inchiria dela Sf. Mihaiu 29 Septembrie 1900.

Informațiuni mai de aprópe la dl Andreas Weber, măestru de clădire, în tótă ziua pe locul de clădit.
933,2—3.

O Casă nu de mult zidită în Curmătură diaprennă cu grădină **se vinde** din mână liberă.

Casa are trei odăi spre stradă, bucătărie și apartinențele necesare. — Informațiuni se dau în Blumena, strada furcilor (Galgweibergasee) No. 15, la proprietar.

947.2—3.

La tragerea loteriei de clasă priv. r. ung.

— în 17 și 18 Mai —

se capătă losuri cu prețurile originale

la $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$
12 cor. 6 cor. 3 cor. 150 fil.

„Mercur“ Bank und Wechselstuben-Actien-Gesellschaft

Budapesta, V., Dorotheagasse 12.

Numai în acésta colectură principală sau câștigat și plătit câștiguri principale, așa la ultima clasă câștigul de **400,000 coróne.**

Pentru a evita schimbări, atragem atențiune asupra cuventului „BANK“ din firmă.

Adresa telegramelor „Mercurbank“ Budapest.

Deposit de postavuri ale fabricii August Schwabe.

P. T.

Avem onóre a recomanda On. public din din oraș și dela sate **depositul** nostru de:

Postavuri și stofe de Brașov,

Loden din pîr de cămilă, pentru mantale contra ploii, postavuri pentru căptușit trăsuri, kangarn, Peruvien și Boskin negru, stofe Melton și Demii veritabile englesești pentru costume și pardesiuri din lână curată, cu prețuri cât e posibil de ieftin, cu tóte că prețul tortului de lână s'a scumpit.

Luăm asupra-ne garanția pentru haine după măsură comandate la noi, care la trebuință se pot lucra în 24 ore fără cusur.

Recomandăm și asortimentul cel mare de haine gata pentru bărbați și copii, Pardesiuri Haveloks impenetrabile, costume de salon, mantale de gumi, Trees pentru bicicliști, Rond pentru copii și Jachete Bord, cari sunt lucrate după fasonul cel mai nou, solid și bine.

Comande din provincie se efectuează precept și franco.

Rugându-ne de o cercetare numeróșă,

Suntem cu tótă stima,

Depner, Roth & Westemean.

Strada Vămii Nr. 3.

902.6—6. Edificiul Sparcassei.

Mare asortiment de haine gata pentru bărbați și copii.

Nr. 5381—1900.

Publicațiune.

Representanța orașenescă din Brașov a decis în ședința ei din 26 Aprilie a. c. **părăsirea scaldei din Zizin** aparținătoare ei astfel, ca obiectele de clădire orașenesce din Zizin se nu se restabileze și prin urmare **și saisonul de scaldă din Zizin** dela anul 1900 începînd nu se va mai deschide, ceea-ce se aduce prin acésta la cunoștință publică.

Brașov, 7 Maiu 1900.

955,1—2

Magistratul orașenesc.

Mijloc de casă folositor!

Marca legal înregistrată.

La niera Familia se nu lipsescă. Vindecă sigur și curînd

FLUIDUL ELSA

O descriere adevărată. Misterul unui om bătrân se trimite gratis, după primirea de 10 fil. porto.

De mult așa fi mort, decă nu așa fi întrebuintat renuntul fluid Elsa. Acestui fluid am se mulțumesc vișta, serie Răcz Zsigm. Földes.

care are un efect miraculos și probat de autoritatea sanitară, folosesc la cele mai multe morburii, întrebuintat atât estern, cât și intern, așa:

La friguri, junghieri, podagra, reuma, tuse, trónă, durere de stomach, disenterie, dureri de pept, cap, dinți, gréță, durere de ochi etc. etc. Prețul 12 sticle împreună cu instrucțiua 5 coróne, 24 sticle 8 cor. 60 fil., 48 sticle 16 cor. Trimite franco cu rambursă seu după primirea prețului singur producentul

EUGEN V. FELLER farmacist la „Heiligen Dreifaltigkeit“ în Stubica Nr. 135. (Comitatul Agram)

Fie-cării sunt de recomandat **Pilulele-Rabarber** ale lui **Feller** cu marca „ELSA“. Au efect sigur și fără dureri de mistuire, cărci, constipațiã, limbrici, anemie, gâlbinare etc.

O istorie foarte interesantă din viața Misterului unui om bătrân se trimite gratis, după primirea de 10 fileri porto.

1 Sul (6 cutii împreună cu inscripț. franco 4 cor. Depou principal în Budapesta la farmaciile: Török József, Király-u 12., Zoltán Béla N.-Korona-u. 23.

Marî efecte vindecătore!

Spațiul gol de deșupra a fost destinat pentru a se anunța **Losurile loteriei de clase**, ce le are de vânzare firma **Mihalovits & Nussbächer din Brașov**. Deoarece losurile, ce le posedă, sunt tot numerii, cari nu s'au tras la sorți, și cari au șanse de a fi trași cu câștiguri mari, s'au vândut în așa măsură, încât puținele losuri, ce au mai rămas, au aflat de prisos de a-le mai anunța. — Cine dorește să mai cumpere din acești numerii favorabili să se grăbescă a cumpăra, fiind tragerea deja la **17 Maiu**. — Prețurile sunt pentru $\frac{1}{4}$ Cor. 12.— $\frac{1}{2}$ cor. 6.— $\frac{1}{4}$ cor. 3.— $\frac{1}{8}$ cor. 1.50 — La trimitere cu posta — .60 filer mai mult.

CONSPECTUL
tuturor celor **50,000** câștiguri.
Cel mai mare câștig în cel mai favorabil cas
1.000,000 corone.

Câștigurile speciale sunt împărțite cum urmează:

	Corone
1 Prämie	600000
1	400000
1	200000
2	100000
1	90000
1	80000
1	70000
2	60000
1	40000
5	30000
1	25000
7	20000
3	15000
31	10000
07	5000
3	3000
432	2000
763	1000
1238	500
90	300
31700	200
3900	170
4900	130
50	100
3900	80
2900	40
50,000	13.160,000

INTINDE NOROCULUI MANA!
Mulți au fost favorizați de noroc
cumpărând un los dela noi!

Loterie de classă reg. ung. privit. oferă cele mai bogate șanse de câștiguri. Se începe acum din nou. Din **100,000** losuri **50,000** se scrie cu câștiguri în bani, așa-dăr jumătate din losuri trebuie să câștige conform specificării alăturate.

Nici o loterie din străinătate nu are câștiguri așa de mari, ca loteria de clasă ung.
Cel mai mare câștig în cas favorabil

Un milion corone.

În total vin **treisprezece milioane 160,000 corone** la sortire.

Întreaga întreprindere e pusă sub supraveghierea statului.

Prețul original al losurilor stabilit după plan:

pentru o optime ($\frac{1}{8}$) fl. — 75 sen cor. 1.50 fl
" un pătrar ($\frac{1}{4}$) " 1.50 " " 3.— "
" o jumătate ($\frac{1}{2}$) " 3.— " " 6.— "
" un întreg ($\frac{1}{2}$) " 6.— " " 12.— "

se trimet cu ramburs seu pe lângă trimiterea înainte a sumei. Liste oficiale se expediază după tragere. Planuri oficiale gratis.

Tragerile urmează în **17 și 18 Mai a. c.**

Ne rugăm comanda de losuri originale a se trimite direct la noi până în

17 Maiu a. c.

A. TÖRÖK & Co
casă de bancă
Budapesta, V. Waitznering 4a.
Filiala Muzeumring 11.

Multe și foarte mari câștiguri am solvit noi prea stimabilor noștri clienți și anume în timp scurt peste trei milioane de corone.

Scrisore de comandă de tăiat.

Domnului **A. TÖRÖK & Co.**, Budapest.

Binevoii a trimite ..... Losuri originale clasa I. a Loteriei de clasă reg. ung. împreuna cu planul oficial.

Suma de fl. .... { a se lua cu ramburs, ur- } (Ce nu convine
méză cu mandat postal. } să ștergeți!)

Adresa acurată. ....

Pentru **SESONUL** de Primăvară și Vară
1900

925.11—40

STOFE veritabile de Brün.

Un coupon de metri 3.10 iun- (fl. 2.75 3.70, 4.80 din stofă bună)
gime pentru un costum com (fl. 6.— și 6.90 mai bună)
plet roc, pantaloni și oileto (fl. 7.75 fina)
costă numai (fl. 8.65 mai fină)
(fl. 10.— 6 te fină)

Un coupon pentru costum de salon fl. 10.— cum și stoffe de pardiseari, **Loden** pentru turisti, **Kamgarn** fin etc. etc. — Trimite cu prețurile fabricii renumita și cunoscută ca solidă și reela fabrică de postavuri

SIEGEL-IMHOF in BRÜNN.

— Mostre gratis și franco. — Liferajie conform mostri se garantează. —
Avantajile clientei private, a comanda direct la firma de sus, sunt mari.

Specialitate contra
Piosmitelor, Pureciilor,
Băntăni de bucătărie, Molii,
Paraziți pe animale domestice

Zacherlin
Nu pachetat în pungă (tocuri)
ci veritabil numai în sticlute
(cu numele Zacherlin.)

Acesta este ajutorul cel mai bun și radical
contra plagei a ori și ce insecte.

Se află de vânzare: în Brașov: La Domni I. L. et A. Hesshaimer, Heinrich Zuz, Dimitrie Eremios nepoții, Emil Por, Karl Irk, Julius Müller, Carol Schuster farmacist, Teutsch et Tartler, N. Grădinar, Eduard Kugler farm., Julius Hornung farmacist, Heinrich G. Obert, Ferdinand Jekelius farm., Victor Roth farm., Karl Harth, Rudolf Stinag, T. Kelemen farm., W. Salmüller, Lazar & Verzar, Heinrich Petersberger. În Făgăraș: La Domni: Johann P. Hermann, R. G. Romanianu, I. Iarosch, Heinrich Schul, Alexander Nehrer, Jacob Fleissig. În Cohalm: La Domni: Ernst Wolf, Eduard Victor Melas, și unde sunt afisate placute.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Sic. I. Gureu și la Eremias Nepoții.